

1446**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 25 listopada 2008 r.

Regulamin wewnętrznego urzędowania wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury

Na podstawie art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I**Przepisy wstępne****Rozdział 1****Przepisy ogólne**

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wewnętrzną organizację wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury;
- 2) strukturę wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury;
- 3) organizację pracy;
- 4) sposób kierowania wojskowymi jednostkami organizacyjnymi prokuratury, formy i tryb sprawowania nadzoru służbowego przez prokuratorów przełożonych;
- 5) szczegółowy porządek wykonywania przez prokuratorów wojskowych czynności w ramach postępowania karnego, postępowania o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe oraz postępowania w sprawach o wykroczenia;
- 6) inne czynności, zastrzeżone ustawowo do właściwości prokuratorów wojskowych.

§ 2. Właściwość prokuratora wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury bez bliższego określenia oznacza zakres jego czynności w wojskowej jednostce organizacyjnej prokuratury, do której został powołany.

§ 3. Zadania związane ze współpracą wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury ze środkami masowego przekazu wykonują w:

- 1) Naczelnej Prokuraturze Wojskowej — rzecznik prasowy Naczelnego Prokuratora Wojskowego;
- 2) wojskowej prokuraturze okręgowej — wojskowy prokurator okręgowy lub rzecznik prasowy;
- 3) wojskowej prokuraturze garnizonowej — wojskowy prokurator garnizonowy lub jego zastępca.

§ 4. Odpowiedzi na krytykę prasową oraz sprostowania publikowanych nieprawdziwych lub nieścisłych wiadomości kierują do prasy osoby określone w § 3.

§ 5. Informacje o sprawach publicznych udostępnia się na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.¹⁾).

Rozdział 2**Tablice i pieczęcie urzędowe prokuratur**

§ 6. 1. Nazwę wojskowej prokuratury okręgowej i wojskowej prokuratury garnizonowej ustala się zgodnie z nazwą miejscowości stanowiącej jej siedzibę.

2. Na zewnątrz budynku prokuratury umieszcza się w widocznym miejscu tablicę z nazwą prokuratury oraz godłem państwowym.

3. Wewnątrz budynku umieszcza się tablicę informacyjną wskazującą pełne nazwy komórek organizacyjnych prokuratury, ich rozmieszczenie oraz dni i godziny przyjęć interesantów, a także godziny przyjęć w sprawach skarg i wniosków.

§ 7. 1. Wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury używają pieczęci urzędowych z nazwą prokuratury i wizerunkiem orła określonym w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 235, poz. 2000 oraz z 2006 r. Nr 220, poz. 1600).

2. Odpowiedzialność za prawidłowość postępowania się pieczęciami i ich przechowywania spoczywa na kierownikach sekretariatów.

DZIAŁ II**Organizacja prokuratury wojskowej****Rozdział 1****Wewnętrzna organizacja wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury****Oddział 1****Przepisy ogólne**

§ 8. Wewnętrzną strukturę organizacyjną wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury, zwanej dalej „jednostką”, ustala w formie rozkazu organizacyjnego, kierując się potrzebą sprawnego wykonywania zadań prokuratury oraz zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu:

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 132, poz. 1110.

- 1) Naczelny Prokurator Wojskowy — dla Naczelnej Prokuratury Wojskowej;
- 2) wojskowy prokurator okręgowy — dla wojskowej prokuratury okręgowej;
- 3) wojskowy prokurator garnizonowy — dla wojskowej prokuratury garnizonowej.

§ 9. Prokurator, wymieniony w § 8, ustalając wewnętrzną strukturę organizacyjną jednostki, określa, ze wskazaniem zakresu i rodzaju wykonywanych zadań, komórki organizacyjne, samodzielne stanowiska pracy lub stanowiska pracy oraz zakres sprawowanego nad nimi nadzoru przez przełożonego i zwierzchników służbowych.

§ 10. Wewnętrzną strukturę organizacyjną jednostki ustala:

- 1) wojskowy prokurator okręgowy — w uzgodnieniu z Nacelnym Prokuratorem Wojskowym;
- 2) wojskowy prokurator garnizonowy — w uzgodnieniu z właściwym wojskowym prokuratorem okręgowym.

§ 11. 1. Prokuratorzy wykonują samodzielnie zleczone im czynności na stanowiskach pracy lub samodzielnych stanowiskach pracy, których zakres ustala się rzeczowo lub terytorialnie.

2. Łączenie stanowisk pracy w komórki organizacyjne jest wskazane wtedy, gdy liczba wpływających spraw przekracza możliwości sprawowania bezpośredniego nadzoru nad poszczególnymi stanowiskami pracy przez Naczelnego Prokuratora Wojskowego, wojskowego prokuratora okręgowego, wojskowego prokuratora garnizonowego i ich zastępców.

§ 12. W skład komórki organizacyjnej powinny wchodzić co najmniej w:

- 1) oddziały — siedem stanowisk etatowych,
- 2) wydziały — pięć stanowisk etatowych,
- 3) działy — trzy stanowiska etatowe

— chyba że jest celowe utworzenie komórki organizacyjnej o mniejszej obsadzie.

§ 13. Komórkami organizacyjnymi kierują odpowiednio:

- 1) szef oddziału — oddziałem w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej;
- 2) szef wydziału — wydziałem w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej;
- 3) naczelnik wydziału — wydziałem w wojskowej prokuraturze okręgowej;
- 4) kierownik działu — działem.

§ 14. Odpis rozkazu organizacyjnego określającego wewnętrzną strukturę organizacyjną jednostki wojskowi prokuratorzy okręgowi i wojskowi prokuratorzy garnizonowi przesyłają do Naczelnego Prokuratora Wojskowego, a wojskowi prokuratorzy garnizonowi również do wojskowego prokuratora okręgowego.

Oddział 2

Struktura organizacyjna Naczelnej Prokuratury Wojskowej

§ 15. W skład Naczelnej Prokuratury Wojskowej wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- 1) Oddział Prezydialny;
- 2) Oddział Postępowania Przygotowawczego;
- 3) Oddział do spraw Przystępczości Zorganizowanej;
- 4) Oddział Postępowania Sądowego;
- 5) Wydział Prawny;
- 6) Wydział Kadr i Szkolenia.

§ 16. Do podstawowych zadań Oddziału Prezydialnego Naczelnej Prokuratury Wojskowej należą:

- 1) opracowywanie programów dotyczących podstawowych kierunków działania jednostek oraz sprawozdań lub informacji dotyczących ich wykonywania;
- 2) przygotowywanie informacji o charakterze ogólnym dla Sejmu, Senatu, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Rady Ministrów i innych organów w zakresie działania jednostek, z uwzględnieniem materiałów przedstawionych przez inne oddziały i wydziały;
- 3) współdziałanie z organami państwowymi, państwowymi jednostkami organizacyjnymi i organizacjami społecznymi w zapobieganiu przystępczości oraz innym naruszeniom prawa;
- 4) w zakresie bieżącej działalności:
  - a) koordynowanie działalności logistycznej podległych jednostek,
  - b) organizowanie odpraw prowadzonych przez Naczelnego Prokuratora Wojskowego oraz wizyt,
  - c) obsługa administracyjno-biurowa Sądu Dyscyplinarnego w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej, rzecznika dyscyplinarnego i rzecznika prasowego,
  - d) rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i meldunków w zakresie kompetencji oddziału;
- 5) w zakresie kontroli przestrzegania prawa i profilaktyki:
  - a) opracowywanie centralnego planu kontroli przestrzegania prawa i koordynacja w tym zakresie planów i zamierzeń podległych jednostek,
  - b) przygotowanie informacji o charakterze ogólnym na potrzeby naczelnych i centralnych organów państwowych, z uwzględnieniem materiałów przedstawionych przez inne oddziały i wydziały,
  - c) koordynowanie współdziałania podległych jednostek z organami państwowymi, państwowymi jednostkami organizacyjnymi i organizacjami społecznymi w zapobieganiu przystępczości i innym naruszeniom prawa,

- d) koordynowanie działalności w zakresie realizacji zadań wspólnych dla oddziałów i wydziałów Naczelnej Prokuratury Wojskowej oraz wynikających z informatyzacji,
- e) zbieranie i analiza danych dotyczących stanu przestępczości i wykroczeń oraz danych statystycznych,
- f) opracowywanie wystąpień i sporządzanie dokumentów związanych z problematyką kontroli przestrzegania prawa i z profilaktyką,
- g) opracowywanie informacji ogólnych o działalności wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury i zbiorczych sprawozdań z tej działalności;
- 6) planowanie, organizowanie i przeprowadzanie wizytacji i lustracji wojskowych prokuratur okręgowych i wojskowych prokuratur garnizonowych;
- 7) w zakresie planowania budżetowego:
- a) opracowywanie projektów rocznych planów finansowo-rzeczowych,
- b) prowadzenie analiz kwartalnych i rocznych z realizacji budżetu,
- c) sporządzanie zestawień układu wykonawczego budżetu;
- 8) w zakresie informatyzacji:
- a) wykonywanie zadań związanych z administrowaniem danych w systemie informatycznym ProkStat,
- b) koordynowanie czynności związanych z zadaniami wynikającymi z ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1585, z późn. zm.²⁾),
- c) kontrolowanie przestrzegania zasad bezpieczeństwa systemów informatycznych oraz ochrony danych osobowych w jednostkach,
- d) wykonywanie czynności związanych z zadaniami wynikającymi z ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Systemie Informacji Wizowej (Dz. U. Nr 165, poz. 1170 oraz z 2008 r. Nr 195, poz. 1198 i Nr 216, poz. 1367).
- § 17. Do podstawowych zadań Oddziału Postępowania Przygotowawczego Naczelnej Prokuratury Wojskowej, z wyłączeniem spraw dotyczących zwalczania przestępczości zorganizowanej, należy:
- 1) sprawowanie nadzoru procesowego związanego z realizacją uprawnień Naczelnego Prokuratora Wojskowego w postępowaniu przygotowawczym;
- 2) koordynowanie nadzoru służbowego sprawowanego w wojskowych prokuraturach okręgowych oraz sprawowanie zwierzchniego nadzoru służbowego nad wybranymi postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi przez wojskowe prokuratury okręgowe i wojskowe prokuratury garnizonowe;
- 3) udział prokuratorów w posiedzeniach Izby Wojskowej Sądu Najwyższego, zwanej dalej „IWSN”, w zakresie dotyczącym sądowej kontroli postępowania przygotowawczego;
- 4) kształtowanie praktyki w zakresie zwalczania przestępczości, na podstawie badań akt, analiz informacji otrzymanych z wojskowych prokuratur okręgowych i wojskowych prokuratur garnizonowych oraz innych ustaleń dokonanych w wyniku działalności służbowej oddziału;
- 5) działalność w zakresie interpretacji i ujednoczenia stosowania przepisów dotyczących postępowania przygotowawczego;
- 6) wykonywanie czynności z zakresu obrotu prawnego z zagranicą w odniesieniu do postępowania, o którym mowa w pkt 1;
- 7) sprawowanie nadzoru procesowego w zakresie środków odwoławczych rozpoznawanych przez prokuratora nadrzędnego;
- 8) sprawowanie nadzoru służbowego nad postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi przez prokuratorów, o których mowa w § 238—242;
- 9) rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i meldunków w zakresie kompetencji oddziału.
- § 18. Do podstawowych zadań Oddziału do spraw Przestępczości Zorganizowanej należy:
- 1) sprawowanie zwierzchniego nadzoru służbowego nad postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi lub nadzorowanymi przez wydziały do spraw przestępczości zorganizowanej w wojskowych prokuraturach okręgowych i koordynacja tych postępowań;
- 2) wykonywanie czynności związanych z realizacją nadzoru procesowego przez Naczelnego Prokuratora Wojskowego w zakresie spraw, o których mowa w § 25 pkt 1;
- 3) opiniowanie wniosków o wyrażenie zgody na wystąpienie do sądu wojskowego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka koronnego;
- 4) zbieranie i analizowanie informacji oraz materiałów dotyczących przestępczości zorganizowanej, a także opracowywanie na ich podstawie ocen dotyczących kierunków i dynamiki tej przestępczości;
- 5) współdziałanie w koordynowaniu działalności jednostek i innych organów państwowych w zakresie ścigania przestępczości zorganizowanej i zwalczania terroryzmu, ścigania przestępczości zorganizowanej, korupcji, prania pieniędzy, handlu ludźmi, produkcji środków odurzających i psychotropowych oraz obrotu nimi;
- 6) współuczestniczenie we współpracy międzynarodowej w zakresie opracowywania strategii zwal-

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 120, poz. 818 i Nr 165, poz. 1170 oraz z 2008 r. Nr 157, poz. 976.

czania międzynarodowej przestępczości zorganizowanej oraz ścigania jej sprawców, współdziałanie z polskim przedstawicielem w Eurojust oraz z przedstawicielami innych organizacji międzynarodowych i ponadnarodowych działających na podstawie umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej i terroryzmu — w zakresie właściwości jednostek;

- 7) analiza kryminalna w sprawach należących do zakresu działania oddziału;
- 8) kształtowanie praktyki ścigania na podstawie prowadzonych analiz i badań w zakresie właściwości oddziału;
- 9) wykonywanie zadań dotyczących realizacji kompetencji Prokuratora Generalnego, w zakresie kontroli operacyjnej, czynności operacyjno-rozpoznawczych dokonywanych przez uprawnione organy — podejmowanych w ramach upoważnienia udzielonego w tym zakresie Naczelnemu Prokuratorowi Wojskowemu;
- 10) rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i meldunków w zakresie kompetencji oddziału.

§ 19. Do podstawowych zadań Oddziału Postępowania Sądowego w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej należy:

- 1) ocena zasadności wnoszonych środków odwoławczych od orzeczeń wojskowych sądów okręgowych jako sądów pierwszej instancji;
- 2) opracowywanie nadzwyczajnych środków zaskarżenia od wyroków IWSN jako sądu odwoławczego;
- 3) udział prokuratorów przed IWSN w postępowaniu odwoławczym, postępowaniu związanym z rozpoznaniem nadzwyczajnych środków zaskarżenia oraz w innych, ustawowo określonych przypadkach;
- 4) prowadzenie spraw w przedmiocie kasacji określonej w art. 521 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.³⁾), zwanej dalej „kpk”, oraz w innych przypadkach i na zasadach określonych odrębnymi przepisami;
- 5) prowadzenie spraw o ułaskawienie;

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903 oraz z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308 i Nr 214, poz. 1344.

- 6) analizowanie spraw dotyczących pytań prawnych i przygotowywanie projektów dokumentów oraz opiniowanie projektów uchwał IWSN;
- 7) sprawowanie nadzoru służbowego nad postępowaniem sądowym prowadzonym przez wojskowe prokuratury okręgowe oraz monitorowanie nadzoru wojskowych prokuratur okręgowych w stosunku do wojskowych prokuratur garnizonowych w zakresie postępowania sądowego;
- 8) koordynowanie spraw związanych z udziałem prokuratorów w postępowaniu wykonawczym;
- 9) rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i meldunków w zakresie kompetencji oddziału.

§ 20. 1. Do podstawowych zadań Wydziału Prawnego w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej należy:

- 1) prowadzenie prac legislacyjnych, w tym:
  - a) opracowywanie projektów ustaw, rozporządzeń, zarządzeń i innych aktów normatywnych,
  - b) opracowywanie pod względem redakcyjno-legislacyjnym projektów rozporządzeń, zarządzeń i innych aktów normatywnych przedstawionych przez inne komórki organizacyjne,
  - c) opracowywanie oraz opiniowanie przedstawionych przez Departament Prawny Ministerstwa Obrony Narodowej oraz inne resorty projektów stanowiska Rządu w sprawie projektów ustaw i uchwał;
- 2) opiniowanie, na wniosek zainteresowanych komórek i jednostek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej, projektów aktów normatywnych i nienormatywnych w zakresie zgodności z przepisami prawa;
- 3) współdziałanie w opracowywaniu projektów aktów normatywnych przygotowywanych i wydawanych poza Naczelną Prokuraturą Wojskową oraz udział w konferencjach i posiedzeniach, na których te akty są rozpatrywane;
- 4) wydawanie opinii dotyczących treści obowiązujących przepisów prawnych;
- 5) prowadzenie ewidencji i zbioru wewnętrznych aktów normatywnych Naczelnego Prokuratora Wojskowego.

2. W skład Wydziału Prawnego w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej wchodzi stanowisko pracy przewidziane dla radcy prawnego, który zapewnia obsługę prawną oraz sprawuje zastępstwo sądowe Naczelnego Prokuratora Wojskowego we wszystkich sprawach prowadzonych przez Naczelną Prokuraturę Wojskową i jednostki podległe.

§ 21. Do podstawowych zadań Wydziału Kadry i Szkolenia w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej należy:

- 1) wykonywanie zadań związanych z naborem i powoływaniem kandydatów na stanowiska prokuratorów oraz z wyznaczeniem asesorów i wojskowych aplikantów prokuratorских, a także z zawieraniem stosunków pracy z kandydatami na stanowiska urzędników i innych pracowników Naczelnej Prokuratury Wojskowej;

- 2) wykonywanie zadań personalno-kadrowych związanych z przebiegiem służby prokuratorskiej, zawodowej służby wojskowej oraz wynikających ze stosunku pracy urzędników i innych pracowników Naczelnej Prokuratury Wojskowej;
  - 3) prowadzenie spraw prokuratorów w stanie spoczynku oraz członków ich rodzin, pobierających uposażenie lub uposażenie rodzinne;
  - 4) przygotowywanie wystąpień lub wniosków do Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego i Ministra Obrony Narodowej w sprawach wynikających ze stosunku służbowego prokuratorów i wojskowych aplikantów prokuratorskich;
  - 5) przygotowywanie projektów powołań prokuratorów do pełnienia funkcji oraz powierzenia pełnienia funkcji, mianowania asesorów i wojskowych aplikantów prokuratorskich oraz decyzji personalnych w sprawie wyznaczeń na stanowiska służbowe asesorów i wojskowych aplikantów prokuratorskich;
  - 6) przygotowywanie dokumentów w sprawach delegowania prokuratorów i wojskowych aplikantów prokuratorskich do innych jednostek;
  - 7) realizowanie czynności związanych z typowaniem kandydatów i kierowaniem ich do służby poza granicami kraju;
  - 8) opracowywanie dokumentów związanych z dokonywaniem zmian w etatach jednostek oraz ich przeformowaniem;
  - 9) wykonywanie zadań służby bezpieczeństwa i higieny pracy;
  - 10) wykonywanie czynności związanych z nadawaniem orderów i odznaczeń;
  - 11) planowanie i sprawozdawczość w sprawach kadrowych w zakresie wskazanym przez Naczelnego Prokuratora Wojskowego;
  - 12) sprawowanie nadzoru i kontroli nad sprawami kadrowymi realizowanymi przez podległe Naczelnemu Prokuratorowi Wojskowemu jednostki oraz realizowanie szkoleń w tym zakresie;
  - 13) prowadzenie informatycznej ewidencji żołnierzy zawodowych, prokuratorów niebędących oficerami, urzędników i innych pracowników;
  - 14) w zakresie szkolenia:
    - a) nadzorowanie i organizowanie szkolenia prokuratorów, urzędników i innych pracowników Naczelnej Prokuratury Wojskowej oraz podległych jednostek,
    - b) koordynowanie szkolenia w zakresie informatyzacji na terenie jednostek,
    - c) sprawowanie nadzoru nad szkoleniem fachowym i szkoleniem wojskowych aplikantów prokuratorskich,
    - d) współpraca z Krajowym Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury;
  - 15) utrzymywanie merytorycznych, roboczych kontaktów z departamentami właściwymi w sprawach kadr Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Obrony Narodowej;
  - 16) rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i meldunków w zakresie kompetencji wydziału.
- Oddział 3
- Struktura wojskowej prokuratury okręgowej**
- § 22. W skład wojskowej prokuratury okręgowej wchodzi następujące komórki organizacyjne:
- 1) wydział prezydialny;
  - 2) wydział śledczy;
  - 3) wydział do spraw przestępczości zorganizowanej;
  - 4) wydział postępowania przygotowawczego;
  - 5) wydział postępowania sądowego.
- § 23. Do podstawowych zadań wydziału prezydialnego wojskowej prokuratury okręgowej należy:
- 1) prowadzenie spraw:
    - a) organizacyjnych, kadrowych i szkoleniowych,
    - b) finansowych, administracyjno-gospodarczych i socjalno-bytowych;
  - 2) planowanie i realizacja kontroli przestrzegania prawa i profilaktyki;
  - 3) kontrola sprzeciwów i wystąpień opracowywanych przez podległe wojskowe prokuratury garnizonowe;
  - 4) zbieranie i analiza danych dotyczących stanu przestępczości oraz danych statystycznych (sprawozdania zbiorcze);
  - 5) wykonywanie zadań związanych z systemem informatycznym ProkStat;
  - 6) sprawowanie nadzoru nad pracą sekretariatu w zakresie ustalonym w rozkazie organizacyjnym;
  - 7) wykonywanie zadań służby bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym również wobec podległych wojskowych prokuratur garnizonowych.
- § 24. Do podstawowych zadań wydziału śledczego wojskowej prokuratury okręgowej należy:
- 1) prowadzenie śledztw i dochodzeń własnych, nadzorowanie śledztw i dochodzeń prowadzonych przez inne organy lub im powierzonych:
    - a) o czyny zabronione wyczerpujące znamiona przestępstwa, dla których właściwy jest wojskowy sąd okręgowy (z wyjątkiem spraw należących do właściwości wydziału do spraw przestępczości zorganizowanej wojskowej prokuratury okręgowej i spraw zleconych wojskowej prokuraturze garnizonowej do prowadzenia przez wojskowego prokuratora okręgowego),

b) innych, w tym również zleconych do prowadzenia przez Naczelnego Prokuratora Wojskowego lub wojskowego prokuratora okręgowego;

2) udział prokuratorów w postępowaniu sądowym w sprawach wymienionych w pkt 1, rozstrzyganych w pierwszej instancji oraz w toku czynności sądowych w postępowaniu przygotowawczym.

§ 25. Do podstawowych zadań wydziału do spraw przestępczości zorganizowanej wojskowej prokuratury okręgowej należy:

1) prowadzenie śledztw i dochodzeń własnych, nadzorowanie śledztw i dochodzeń prowadzonych przez inne organy lub im powierzonych, w sprawach o czyny zabronione wyczerpujące znamiona przestępstwa:

a) określone w rozdziałach XVI—XVIII ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.⁴⁾), zwanej dalej „kk”,

b) o charakterze terrorystycznym,

c) noszące cechy zorganizowanej przestępczości,

d) łapownictwa i płatnej protekcji, gdy sprawcą jest oficer starszy lub popełniony czyn jest związany z działalnością: organów władzy ustawodawczej, organów administracji rządowej (w tym w szczególności z działalnością jednostek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej), administracji samorządowej, wymiaru sprawiedliwości, organów ścigania i kontroli, albo wiążące się z wykonywaniem zadań służbowych poza granicami państwa,

e) inne, które ze względu na wagę sprawy, na podstawie polecenia Naczelnego Prokuratora Wojskowego, zostały przekazane do prowadzenia przez Oddział do spraw Przestępczości Zorganizowanej Naczelnej Prokuratury Wojskowej;

2) udział prokuratorów w postępowaniu sądowym w sprawach wymienionych w pkt 1, rozstrzyganych w pierwszej instancji oraz w toku czynności sądowych w postępowaniu przygotowawczym;

3) obrót prawny z zagranicą w zakresie spraw prowadzonych w wydziale.

§ 26. Do podstawowych zadań wydziału postępowania przygotowawczego wojskowej prokuratury okręgowej należy:

1) sprawowanie nadzoru procesowego związanego z realizacją uprawnień wojskowego prokuratora

okręgowego w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym przez podległą wojskową prokuraturę okręgową i wojskowe prokuratury garnizonowe;

2) sprawowanie zwierzchniego nadzoru służbowego nad postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi w podległych wojskowych prokuraturach garnizonowych.

§ 27. Do podstawowych zadań wydziału postępowania sądowego wojskowej prokuratury okręgowej należy:

1) udział prokuratorów w postępowaniu przed wojskowym sądem okręgowym;

2) nadzór nad udziałem prokuratorów wojskowej prokuratury garnizonowej w postępowaniu przed sądem wojskowym;

3) udział prokuratorów przed sądem wojskowym w postępowaniu o wznowienie postępowania i o ułaskawienie;

4) kontrola okresowa prawomocnych orzeczeń sądowych w podległych prokuraturach wojskowych.

§ 28. Do zadań wydziałów należy ponadto załatwianie petycji, skarg, wniosków i meldunków w zakresie kompetencji wydziałów.

Oddział 4

Struktura organizacyjna wojskowej prokuratury garnizonowej

§ 29. W skład wojskowej prokuratury garnizonowej wchodzi następujące komórki organizacyjne:

1) dział prezydialny;

2) dział postępowania karnego.

§ 30. Do podstawowych zadań działu prezydialnego wojskowej prokuratury garnizonowej należy:

1) prowadzenie spraw:

a) organizacyjnych, kadrowych i szkoleniowych,

b) finansowych, administracyjno-gospodarczych i socjalno-bytowych;

2) załatwianie petycji, skarg, wniosków i meldunków w zakresie kompetencji oddziału;

3) planowanie i realizacja kontroli przestrzegania prawa i profilaktyki;

4) zbieranie i analiza danych dotyczących stanu przestępczości oraz danych statystycznych (sprawozdania zbiorcze);

5) wykonywanie zadań związanych z systemem informatycznym ProkStat;

6) wykonywanie zadań wynikających z ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych;

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889 i Nr 243, poz. 2426, z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479 i Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 123, poz. 850, Nr 124, poz. 859 i Nr 192, poz. 1378 oraz z 2008 r. Nr 90, poz. 560, Nr 122, poz. 782, Nr 171, poz. 1056, Nr 173, poz. 1080 i Nr 214, poz. 1344.

- 7) sprawowanie nadzoru nad pracą sekretariatu w zakresie ustalonym w rozkazie organizacyjnym;
- 8) zapewnienie gotowości i realizacja zadań mobilizacyjnych.

§ 31. Do podstawowych zadań działu postępowania karnego wojskowej prokuratury garnizonowej należy:

- 1) prowadzenie śledztw i dochodzeń własnych, nadzorowanie śledztw i dochodzeń prowadzonych przez inne organy lub im powierzonych:
  - a) o czyny zabronione, wyczerpujące znamiona przestępstwa innego niż wymienione w § 24 pkt 1,
  - b) innych, w tym również zleconych do prowadzenia przez Naczelnego Prokuratora Wojskowego lub wojskowego prokuratora okręgowego;
- 2) udział prokuratorów w postępowaniu sądowym w sprawach wymienionych w pkt 1, rozstrzyganych w pierwszej instancji oraz w toku czynności sądowych w postępowaniu przygotowawczym;
- 3) załatwianie petycji, skarg, wniosków i meldunków w zakresie kompetencji działu.

Rozdział 2

Organizacja pracy i sposób kierowania pracą

Oddział 1

Organizacja pracy

§ 32. Prokurator, wykonując samodzielnie czynności określone w ustawach, jest odpowiedzialny za prawdziwość i terminowość tych czynności, a zwłaszcza za treść i formę postanowień, zarządzeń i innych pism procesowych oraz rzetelność ustnych sprawozdań i ścisłość informacji.

§ 33. Prokurator podpisuje sporządzone przez siebie pisma w ramach prowadzonych spraw, jeżeli przepisy regulaminu lub wewnętrznego podziału czynności nie stanowią inaczej. Każde pismo i adnotacja sporządzone przez prokuratora powinny zawierać jego imię i nazwisko, stanowisko służbowe (stopień wojskowy) oraz datę.

§ 34. W razie zmiany lub uchycenia przez prokuratora bezpośrednio przełożonego decyzji prokuratora podległego prokurator podległy przygotowuje projekt nowej decyzji zgodnie z pisemnymi wytycznymi prokuratora bezpośrednio przełożonego.

§ 35. Prokurator przełożony, wydając polecenie, powinien zachować drogę służbową. Zachowanie takiej drogi obowiązuje również w korespondencji z prokuratorem przełożonym.

§ 36. Jeżeli polecenie zostało wydane z pominięciem drogi służbowej, wykonujący je prokurator zawiadamia o tym swojego bezpośredniego przełożonego.

§ 37. Jeżeli po wydaniu polecenia, a przed jego wykonaniem lub podczas wykonywania nastąpi istotna zmiana ustaleń faktycznych, uzasadniająca potrzebę wydania odmiennego polecenia, prokurator wykonujący polecenie niezwłocznie informuje o tym prokuratora bezpośrednio przełożonego lub zwierzchnika służbowego, a gdy nie jest to możliwe, wykonuje polecenie z uwzględnieniem powstałej zmiany lub odstępuje od wykonania, informując o tym niezwłocznie wydającego polecenie.

§ 38. 1. Naczelnny Prokurator Wojskowy, wojskowy prokurator okręgowy i wojskowy prokurator garnizonowy określają odpowiednio podział czynności podległych prokuratorów oraz zasady zastępowania się prokuratorów przy ich wykonaniu.

2. Odstąpienie od zasad postępowania ustalonych w ust. 1 wymaga zgody zwierzchnika służbowego, a w przypadkach niecierpiących zwłoki niezwłocznego powiadomienia zwierzchnika służbowego po wykonaniu czynności.

§ 39. W przypadku przekazania sprawy według właściwości jednostka, która sprawę przekazuje, podejmuje czynności niecierpiące zwłoki.

§ 40. W razie potrzeby dokonania czynności w okręgu działania innego prokuratora prokurator prowadzący postępowanie może zwrócić się do niego o udzielenie pomocy prawnej.

§ 41. 1. W pisemnym wniosku o udzielenie pomocy prawnej należy wskazać okoliczności wymagające wyjaśnienia oraz określić czynności, jakie mają być wykonane. Do wniosku powinny być dołączone niezbędne odpisy akt sprawy. Akta lub odpowiednią ich część przesyła się tylko w razie istotnej potrzeby, mając na uwadze, aby nie hamowało to toku postępowania.

2. Prokurator wezwany do udzielenia pomocy prawnej powinien niezwłocznie dokonać wnioskowanych czynności, tak aby nie zachodziła konieczność ich powtarzania lub uzupełniania.

3. W uzasadnionych przypadkach prokurator wezwany do udzielenia pomocy prawnej jest uprawniony do powierzenia dokonania wnioskowanych czynności jednostkom Żandarmerii Wojskowej lub innym organom uprawnionym do prowadzenia postępowań.

4. Jeżeli w toku realizacji wniosku o pomoc prawną wyłoni się potrzeba dokonania innych czynności, prokurator wezwany powinien niezwłocznie je wykonać oraz poinformować o tym prokuratora wnioskującego.

5. Jeżeli wykonanie czynności w ramach pomocy prawnej w terminie 14 dni jest niemożliwe, należy prokuratora wnioskującego o pomoc prawną niezwłocznie zawiadomić o przyczynie zwłoki, z podaniem terminu wykonania czynności.

§ 42. 1. Zawiadomienie o odmowie lub częściowej odmowie uwzględnienia petycji, skargi, wniosku lub prośby należy wystąpić zainteresowanemu bezzwłocznie, wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o przysługujących mu uprawnieniach.

2. Jeżeli petycja, skarga, wniosek lub prośba pochodzi od osoby niebędącej w stanie dochodzić swych praw, prokurator, gdy nie jest obowiązany do podjęcia działania z urzędu, powinien rozważyć możliwość udzielenia tej osobie pomocy prawnej lub zainteresować właściwą instytucję potrzebą udzielenia takiej pomocy.

§ 43. 1. Korespondencję między jednostkami podpisują:

- 1) Naczelny Prokurator Wojskowy — pisma kierowane do Prokuratora Generalnego oraz jego zastępców; inne pisma kierowane do Ministerstwa Sprawiedliwości mogą podpisywać zastępca Naczelnego Prokuratora Wojskowego, szef oddziału lub szef wydziału;
- 2) wojskowy prokurator okręgowy — pisma kierowane do Naczelnego Prokuratora Wojskowego, jego zastępcy, szefa oddziału lub wydziału; inne pisma do Naczelnej Prokuratury Wojskowej może podpisywać naczelnik wydziału wojskowej prokuratury okręgowej;
- 3) wojskowy prokurator garnizonowy — pisma kierowane do wojskowego prokuratora okręgowego oraz naczelnika wydziału wojskowej prokuratury okręgowej; inne pisma do wojskowej prokuratury okręgowej może podpisywać kierownik działu wojskowej prokuratury garnizonowej, jeżeli wojskowy prokurator garnizonowy go do tego upoważnił;
- 4) Naczelny Prokurator Wojskowy lub prokurator nadrzędny działający w zakresie zleconych mu czynności — pisma kierowane z Naczelnej Prokuratury Wojskowej do wojskowej prokuratury okręgowej i wojskowej prokuratury garnizonowej;
- 5) wojskowy prokurator okręgowy lub prokurator nadrzędny działający w zakresie zleconych mu czynności — pisma kierowane z wojskowej prokuratury okręgowej do wojskowej prokuratury garnizonowej.

2. Wojskowy prokurator garnizonowy może na żądanie szefa oddziału przekazać korespondencję bez pośrednictwa wojskowego prokuratora okręgowego, o czym go informuje.

§ 44. 1. Pisma do organów administracji państwowej oraz do przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych przesyła się za pośrednictwem właściwego oddziału lub wydziału Naczelnej Prokuratury Wojskowej, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do przesyłania pism procesowych.

§ 45. Naczelny Prokurator Wojskowy ustala rozkład czasu pracy w jednostkach, uwzględniając rozkład czasu służby żołnierzy zawodowych, o którym mowa w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 141, poz. 892, Nr 206, poz. 1288 i Nr 208, poz. 1308), rozkład czasu pracy urzędów administracji rządowej, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy

z dnia 24 sierpnia 2006 r. o służbie cywilnej (Dz. U. Nr 170, poz. 1218, z późn. zm.⁵⁾) oraz w art. 1 ust. 1 pkt 12 i 14 i ust. 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn. zm.⁶⁾).

§ 46. 1. Prokurator przełożony może zarządzić pełnienie przez prokuratorów dyżurów po godzinach pracy lub w dni wolne od pracy.

2. W razie niepełnienia dyżurów, o których mowa w ust. 1, należy zapewnić możliwość kontaktu służbowego z wyznaczonym prokuratorem po godzinach pracy w celu załatwienia pilnych spraw.

§ 47. 1. Naczelny Prokurator Wojskowy, wojskowy prokurator okręgowy i wojskowy prokurator garnizonowy, ich zastępcy, inni wyznaczeni prokuratorzy i urzędnicy przyjmują interesantów w sprawach związanych z działalnością jednostek.

2. Godziny przyjęć interesantów ustala prokurator przełożony, przy czym przynajmniej raz w tygodniu przyjęcia powinny się odbywać w ustalonym dniu po godzinach pracy.

3. Czas przyjęć interesantów przez urzędników nie może być krótszy niż połowa czasu urzędowania jednostki.

Oddział 2

Kierowanie pracą wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury

§ 48. Naczelny Prokurator Wojskowy, wojskowi prokuratorzy okręgowi i wojskowi prokuratorzy garnizonowi zapewniają prawidłową i sprawną realizację zadań służbowych w powierzonych im jednostkach i komórkach organizacyjnych oraz właściwą organizację pracy, a w szczególności:

- 1) dobór odpowiednich kadr;
- 2) usprawnianie organizacji i techniki pracy;
- 3) dbałość o sprawność postępowania i należytą kulturę pracy w podległej jednostce;
- 4) bieżącą współpracę z podmiotami uprawnionymi do prowadzenia postępowań przygotowawczych;
- 5) sprawują nadzór nad szkoleniem prokuratorów, urzędników i innych pracowników;
- 6) kierują wykonaniem budżetu;
- 7) wykonują zarząd i zapewniają oszczędne gospodarowanie mieniem jednostki;

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 218, poz. 1592 i Nr 249, poz. 1832, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 123, poz. 847 i Nr 176, poz. 1242 oraz z 2008 r. Nr 157, poz. 976.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 123, poz. 1353 i Nr 128, poz. 1403, z 2002 r. Nr 1, poz. 18, Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 228, poz. 2256, z 2005 r. Nr 10, poz. 71 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 170, poz. 1218, Nr 218, poz. 1592 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 89, poz. 589 oraz z 2008 r. Nr 157, poz. 976.

- 8) czuwają nad przestrzeganiem zasad ochrony i bezpieczeństwa obiektów jednostki;
- 9) rzetelną i terminową sprawozdawczość statystyczną;
- 10) ochronę informacji niejawnych;
- 11) ochronę danych osobowych.

§ 49. W celu realizacji zadań służbowych Naczelny Prokurator Wojskowy i wojskowi prokuratorzy okręgowi mogą wydawać zarządzenia wewnętrzne, rozkazy, decyzje, pisma okólne i wytyczne, a wojskowi prokuratorzy garnizonowi — rozkazy i decyzje.

§ 50. 1. Prokuratorzy, o których mowa w § 48, reprezentują jednostki wobec organów państwowych i samorządowych, a także dowódców jednostek wojskowych działających na obszarze ich właściwości oraz współdziałają z nimi w zakresie przewidzianym w ustawach.

2. W kontaktach z naczelnymi i centralnymi organami państwowymi jednostki reprezentuje Naczelny Prokurator Wojskowy.

3. Współdziałanie, o którym mowa w ust. 1, nie może powodować naruszenia niezależności prokuratora, a zwłaszcza pozaprawnego wpływania na jego decyzje i czynności.

§ 51. 1. Naczelny Prokurator Wojskowy, wojskowy prokurator okręgowy i wojskowy prokurator garnizonowy dokonują odpowiednio podziału czynności podległych im prokuratorów, urzędników i innych pracowników, określając zakres i rodzaj wykonywanych przez nich zadań, z jednoczesnym wskazaniem czynności zastrzeżonych dla siebie oraz form i zakresu wewnętrznego nadzoru służbowego, sporządzają plany pracy obejmujące ważniejsze działania, w razie potrzeby zwołują odprawy, narady i konferencje oraz podejmują inne niezbędne czynności dla prawidłowego i sprawnego kierowania jednostką.

2. Przy podziale czynności należy w miarę możliwości uwzględnić kwalifikację, uzdolnienia i doświadczenie zawodowe poszczególnych prokuratorów, pracowników sekretariatu, a także przestrzegać zasady równomiernego obciążenia ich pracą.

3. Podziału czynności dokonuje się w formie zarządzenia, którego treść podaje się do wiadomości wszystkich prokuratorów, urzędników i innych pracowników, czyniąc o tym adnotację z datą i podpisem zainteresowanych.

§ 52. Prokurator jest obowiązany:

- 1) na polecenie przełożonego wykonywać również czynności, które nie należą do jego obowiązków określonych podziałem czynności;
- 2) z ważnych względów służbowych, zwłaszcza w przypadkach niecierpiących zwłoki albo na polecenie przełożonego, wykonywać swoje obowiązki także poza ustalonym czasem urzędowania;
- 3) powiadomić niezwłocznie przełożonego o przeszkodzie uniemożliwiającej pełnienie obowiązków.

§ 53. 1. Prokuratorzy przełożeni i zwierzchnicy służbowi, niezależnie od sprawowania funkcji kierowniczych, powinni także wykonywać czynności bezpośrednio związane z realizacją zadań ustawowych jednostki.

2. Prokuratorzy powołani do pełnienia funkcji wizytatora, rzecznika prasowego, rzecznika dyscyplinarnego oraz kierownika szkolenia wykonują także inne zlecone im zadania, niewchodzące w zakres pełnionej funkcji.

Oddział 3

Formy i tryb sprawowania nadzoru

§ 54. 1. Prokurator przełożony i zwierzchnik służbowy sprawują nadzór służbowy nad czynnościami podległych prokuratorów.

2. Nadzór służbowy jest realizowany jako wewnętrzny nadzór służbowy w ramach tej jednostki lub jako zwierzchni nadzór służbowy realizowany przez jednostkę wyższego stopnia.

§ 55. 1. Wewnętrzny nadzór służbowy prokurator przełożony sprawuje przez:

- 1) kontrolę obciążenia i wydajności pracy podległych prokuratorów;
- 2) żądanie relacji o przebiegu czynności w poszczególnych sprawach i w razie potrzeby wydawanie poleceń określających kierunki postępowania;
- 3) zapoznawanie się z aktami prowadzonych postępowań;
- 4) sprawdzanie przygotowania i poziomu wystąpień prokuratorów przed sądem wojskowym;
- 5) kontrolę poziomu pracy podległych prokuratorów;
- 6) przeprowadzanie analiz prawidłowości realizacji zadań służbowych.

2. Wewnętrzny nadzór służbowy jest sprawowany również przez aprobatę.

§ 56. Aprobacie podlegają postanowienia o zawieszeniu postępowania, postanowienia kończące postępowanie przygotowawcze, akty oskarżenia oraz środki odwoławcze sporządzane przez asesora.

§ 57. Udzielenie aprobaty lub odmowa jej udzielenia następuje przez zamieszczenie na rękopisie albo odpisie pisma procesowego odpowiedniej adnotacji, daty i podpisu oraz przez odcisnięcie pieczęci służbowej.

§ 58. W razie odmowy aprobaty informuje się pisemnie asesora o powodach decyzji i udziela się mu wskazówek dotyczących sposobu załatwienia sprawy lub usunięcia stwierdzonych uchybień.

§ 59. Jeżeli uzyskanie aprobaty przed podjęciem decyzji jest niemożliwe lub w znacznym stopniu utrudnione, a okoliczności sprawy wymagają niezwłocznego działania, prokurator decyduje samodzielnie, zawiadamiając bezzwłocznie przełożonego lub zwierzchnika służbowego o zajętych stanowisku.

§ 60. O wszczęciu śledztwa oraz istotnych dla biegu postępowania czynnościach i zdarzeniach w toku śledztwa, w sprawach szczególnej wagi, ze względu na ich rodzaj, charakter, skutki lub społeczne oddziaływanie, prokurator jest obowiązany bezzwłocznie informować prokuratora nadrzędnego. Z własnej inicjatywy prokurator powinien informować prokuratora nadrzędnego w sprawach zawiłych, zwłaszcza gdy sprawa wymaga konsultacji.

§ 61. 1. Wykonywanie zwierzchniego nadzoru służbowego polega w szczególności na udzielaniu bezpośrednich konsultacji prokuratorowi prowadzącemu lub nadzorującemu postępowanie przygotowawcze, w szczególności w zakresie kierunków prowadzonego postępowania i efektywnego wykonywania czynności procesowych. Przepis § 197 stosuje się odpowiednio.

2. Zwierzchni nadzór służbowy jest sprawowany z poszanowaniem zasady niezależności prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze.

3. Prokurator przełożony może, z własnej inicjatywy albo na wniosek prokuratora nadrzędnego, prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze (przekazany drogą służbową), albo na wniosek prokuratora bezpośrednio przełożonego w stosunku do prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze, objąć sprawę zwierzchnim nadzorem służbowym.

4. Naczelny Prokurator Wojskowy może, z własnej inicjatywy lub na wniosek podległego wojskowego prokuratora okręgowego, objąć zwierzchnim nadzorem służbowym postępowanie przygotowawcze prowadzone lub nadzorowane przez prokuratora podległej wojskowej prokuratury garnizonowej.

5. Do sprawowania zwierzchniego nadzoru służbowego prokurator podejmujący decyzję o objęciu sprawy tym nadzorem wyznacza prokuratora kierowanej przez siebie jednostki oraz zawiadamia o tym kierownika jednostki, w której jest prowadzone lub nadzorowane postępowanie przygotowawcze objęte zwierzchnim nadzorem służbowym.

6. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, ze względu na wagę lub zawiłość sprawy, Prokurator Generalny lub Naczelny Prokurator Wojskowy może powierzyć sprawowanie zwierzchniego nadzoru służbowego prokuratorowi wykonującemu czynności służbowe w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej.

7. Prokurator prowadzący lub nadzorujący postępowanie przygotowawcze jest obowiązany przedstawić prokuratorowi sprawującemu zwierzchni nadzór służbowy, na jego żądanie, akta sprawy w oryginale lub w kserokopiach albo w formie zapisów na nośnikach elektronicznych. Przedstawienie akt nie może wstrzymywać postępowania przygotowawczego.

8. Prokurator sprawujący zwierzchni nadzór służbowy nie ma prawa wydawania poleceń dotyczących prowadzenia postępowania prokuratorowi prowadzącemu lub nadzorującemu postępowanie przygoto-

wawcze. Jeżeli prokurator sprawujący zwierzchni nadzór służbowy stwierdzi potrzebę wydania takiego polecenia, występuje z pisemnym wnioskiem o jego wydanie do prokuratora bezpośrednio przełożonego nad prokuratorem prowadzącym lub nadzorującym postępowanie przygotowawcze, a w razie potrzeby — do prokuratora nadrzędnego nad prokuratorem prowadzącym lub nadzorującym postępowanie przygotowawcze.

9. Prokurator sprawujący zwierzchni nadzór służbowy może, w formie pisemnej, wystąpić o przejęcie nadzorowanej sprawy do prowadzenia przez innego prokuratora albo prokuratora nadrzędnego nad prokuratorem prowadzącym lub nadzorującym postępowanie przygotowawcze.

10. Prokurator sprawujący zwierzchni nadzór służbowy nad postępowaniem prowadzonym w prokuraturze niższego stopnia nie może rozstrzygać zażaleń na powzięte w toku tego postępowania, na jego polecenie lub za jego zgodą, postanowienia i inne decyzje podlegające zaskarżeniu. Do rozstrzygnięcia takiego zażalenia wyznacza się innego prokuratora.

§ 62. O stwierdzonych w toku zwierzchniego nadzoru służbowego przypadkach oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa przez prokuratora zawiadamia się przełożonego dyscyplinarnego.

§ 63. Funkcje nadzorcze są realizowane także poprzez wizytacje i lustracje.

§ 64. 1. Nadzór procesowy nad postępowaniem przygotowawczym prowadzonym przez Komendę Główną Żandarmerii Wojskowej, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Centralne Biuro Antykorupcyjne sprawuje właściwa wojskowa prokuratura okręgowa, a w odniesieniu do jednostek terenowych tych organów — właściwa wojskowa prokuratura garnizonowa.

2. W wyjątkowych sytuacjach wojskowy prokurator okręgowy może powierzyć sprawowanie nadzoru procesowego nad postępowaniem przygotowawczym prowadzonym przez Komendę Główną Żandarmerii Wojskowej, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Centralne Biuro Antykorupcyjne również podległej wojskowej prokuraturze garnizonowej.

Oddział 4

Wizytacja i lustracja

§ 65. 1. Wizytację i lustrację przeprowadza się stosownie do potrzeb, w szczególności gdy pojawiają się sygnały o istotnych nieprawidłowościach w działalności danej prokuratury.

2. Wizytację należy przeprowadzać nie rzadziej niż co 5 lat.

3. Lustrację przeprowadza się w celu kontroli nieprawidłowości na wybranych odcinkach pracy lub gdy zachodzi potrzeba zbadania przyczyn uchybień w pracy albo nieprawidłowości w działaniu jednostki.

§ 66. 1. Wizytacja i lustracja obejmują:

- 1) kontrolę realizacji ustawowych zadań przez jednostki, a zwłaszcza badanie prawdziwości i poziomu pracy;
- 2) ocenę wypełniania obowiązków służbowych przez prokuratorów, urzędników i innych pracowników oraz ich kwalifikacji zawodowych i kultury pracy;
- 3) ocenę sposobu kierowania jednostką, organizacją pracy i podziału czynności.

2. W toku wizytacji i lustracji udziela się instruktażu niezbędnego dla usprawnienia działania kontrolowanych jednostek i pomocy w rozwiązywaniu bieżących problemów.

3. Wizytacja nie powinna trwać dłużej niż 14 kolejnych dni roboczych.

§ 67. 1. Zarządzenie o przeprowadzeniu wizytacji lub lustracji wojskowej prokuratury okręgowej i wojskowej prokuratury garnizonowej wydaje Naczelny Prokurator Wojskowy.

2. Zarządzenie o przeprowadzeniu lustracji wojskowej prokuratury garnizonowej może wydać także wojskowy prokurator okręgowy.

§ 68. 1. W zarządzeniu o przeprowadzeniu wizytacji lub lustracji określa się zadania, zakres, termin oraz skład zespołu wizytacyjnego lub lustracyjnego, ze wskazaniem prokuratora — przewodniczącego zespołu.

2. O zamierzonej wizytacji zawiadamia się wojskowego prokuratora okręgowego lub wojskowego prokuratora garnizonowego w terminie umożliwiającym przygotowanie żądanych materiałów i akt. Termin ten nie może być krótszy niż 14 dni.

§ 69. 1. Wizytację i lustrację przeprowadzają prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej.

2. Lustrację wojskowej prokuratury garnizonowej przeprowadzają wizytatorzy wojskowej prokuratury okręgowej.

§ 70. Do składu zespołów, o których mowa w § 69, mogą być powoływani również inni prokuratorzy oraz urzędnicy.

§ 71. Wizytacja obejmuje zbadanie i ocenę podstawowych działów pracy jednostki:

- 1) śledztw i dochodzeń oraz postępowania w sprawach o wykroczenia;
- 2) postępowania przed sądem wojskowym i postępowania wykonawczego;
- 3) kontroli przestrzegania prawa i profilaktyki;
- 4) działalności organizacyjnej, administracyjnej, szkoleniowej oraz biurowości.

§ 72. Wizytacja wojskowej prokuratury okręgowej obejmuje także zbadanie jakości nadzoru służbowego nad podstawowymi działami pracy podległych jednostek.

§ 73. Poczynione w toku wizytacji (lustracji) ustalenia omawia się z zainteresowanymi prokuratorami i urzędnikami, wysłuchując ich wyjaśnień. O istotniejszych spostrzeżeniach, wskazujących na potrzebę niezwłocznego usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, informuje się odpowiednio wojskowego prokuratora okręgowego lub wojskowego prokuratora garnizonowego.

§ 74. 1. Z przebiegu wizytacji i lustracji sporządza się sprawozdanie.

2. Sprawozdanie z wizytacji powinno zawierać:

- 1) określenie zakresu wizytacji;
- 2) poczynione ustalenia oraz, w razie potrzeby, zalecany sposób usunięcia przyczyn stwierdzonych nieprawidłowości;
- 3) oceny badanych działów pracy i ogólną ocenę kontrolowanej jednostki oraz określenie poziomu pracy prokuratorów, urzędników i innych pracowników, a także osobną ocenę pracy wojskowego prokuratora okręgowego lub wojskowego prokuratora garnizonowego;
- 4) wnioski końcowe.

§ 75. 1. Sprawozdanie z lustracji powinno zawierać dane dotyczące zakresu poczynionych ustaleń, ujawnionych uchybień i ich przyczyn, wskazanie podjętych w toku lustracji środków oraz wynikające z niej wnioski.

2. W sprawozdaniu z wizytacji i lustracji należy wskazać zakres badań dokonywanych przez poszczególnych członków zespołu wizytacyjnego lub lustracyjnego, a w załączniku do sprawozdania — wykaz zbadanych spraw.

§ 76. Przy formułowaniu ocen bierze się pod uwagę ustalenia dotyczące zwłaszcza:

- 1) prawdziwości czynności procesowych;
- 2) sprawności i poziomu prowadzonych albo nadzorowanych postępowań;
- 3) wszechstronności oraz dokładności w zakresie ustaleń faktycznych;
- 4) przestrzegania terminów procesowych;
- 5) trafności podejmowanych decyzji oraz poziomu sporządzanych orzeczeń i innych pism procesowych;
- 6) aktywności i poziomu wystąpień prokuratorskich w postępowaniu sądowym;
- 7) prawdziwości oceny orzeczeń sądowych i praktyki odwoławczej;
- 8) racjonalności działań kontrolnych i profilaktycznych;
- 9) poziomu działalności organizacyjnej, administracyjnej, szkoleniowej oraz biurowości.

§ 77. 1. Za oczywiście rażące uchybienia w pracy uważa się zwłaszcza:

- 1) znaczną i zawinioną przewlekłość postępowania;
- 2) bezpodstawny wniosek o zastosowanie przez sąd tymczasowego aresztowania lub podjęcie przez prokuratora innej bezpodstawnej decyzji w przedmiocie tymczasowego aresztowania;
- 3) bezpodstawne postanowienie kończące postępowanie przygotowawcze;
- 4) nieuzasadniony akt oskarżenia;
- 5) oczywiście niesłuszny wniosek w zakresie wymiaru kary;
- 6) niezaskarżenie oczywiście niesłusznego orzeczenia sądowego;
- 7) zawinione niewykonanie polecenia przełożonego dotyczącego treści czynności lub niezachowanie terminu zawitego;
- 8) zawinione przez prokuratora odstępianie od przeprowadzenia zaplanowanych czynności profilaktycznych lub kontrolnych;
- 9) odstępianie od wniesienia sprzeciwu lub wystąpienia;
- 10) nieprzestrzeganie przepisów o postępowaniu z dokumentami niejawnymi w sprawach karnych.

2. Przy formułowaniu ogólnej oceny kontrolowanej jednostki uwzględnia się ponadto:

- 1) stan kadrowy i warunki pracy prokuratury objętej kontrolą;
- 2) stopień obciążenia sprawami jednego prokuratora lub urzędnika;
- 3) odsetek skomplikowanych spraw;
- 4) liczbę oraz zasadność skarg na prokuratorów i urzędników.

3. Przy ustalaniu wyników wizytacji ocenia się poszczególne działy pracy oraz funkcjonowanie kontrolowanej prokuratury, określając, czy i w jakim stopniu wywiązuje się ona z ustawowych zadań, z uwzględnieniem wyników poprzedniej kontroli.

§ 78. Sprawozdanie z wizytacji w terminie 30 dni od dnia jej zakończenia przesyła się kierownikowi kontrolowanej jednostki, który ma prawo zgłosić uwagi do sprawozdania w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania. W razie potrzeby do tych uwag ustosunkowuje się zespół wizytacyjny.

§ 79. Przedstawioną przez zespół wizytacyjny ocenę pracy prokuratury zatwierdza, po rozpatrzeniu ewentualnych uwag kierownika kontrolowanej jednostki, Naczelny Prokurator Wojskowy, który podpisuje również zalecenia powizytacyjne.

§ 80. Wyniki wizytacji omawia się na naradzie prokuratorów kontrolowanej jednostki w terminie 30 dni od dnia przekazania uwag do sprawozdania z wizytacji.

§ 81. Omówienie wyników wizytacji odbywa się z udziałem Naczelnego Prokuratora Wojskowego i wojskowego prokuratora okręgowego.

§ 82. W razie stwierdzenia oczywiście rażących uchybień przeprowadza się, po upływie wyznaczonego terminu, sprawdzenie wykonania zaleceń powizytacyjnych.

§ 83. 1. Sprawozdanie z lustracji, w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia, przesyła się kierownikowi kontrolowanej jednostki, który w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania może zgłosić uwagi.

2. Po rozpatrzeniu zgłoszonych uwag Naczelny Prokurator Wojskowy lub wojskowy prokurator okręgowy bez zbędnej zwłoki zatwierdza zalecenia polustracyjne, które przekazuje się odpowiednio wojskowemu prokuratorowi okręgowemu lub wojskowemu prokuratorowi garnizonowemu, określając termin ich wykonania.

§ 84. Przepisy oddziału nie mają zastosowania do doraźnych lustracji zakończonych lub toczących się postępowań przygotowawczych i sprawdzających, dokonywanych na polecenie Prokuratora Generalnego lub Naczelnego Prokuratora Wojskowego. Z ustaleń dokonanych w toku tych lustracji sporządza się sprawozdanie, które przedstawia się organowi zlecającemu badanie w terminie określonym przez ten organ.

DZIAŁ III

Postępowanie przygotowawcze

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 85. Śledztwo lub dochodzenie wszczęte w sprawie prowadzi się w stosunku do wszystkich czynów ujawnionych w jego toku.

§ 86. Jednym postępowaniem przygotowawczym obejmuje się wszystkie czyny pozostające w związku podmiotowym lub przedmiotowym z czynem stanowiącym podstawę jego wszczęcia, chyba że zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 34 § 3 kpk.

§ 87. W przypadku łączenia spraw w jedno postępowanie przygotowawcze postępowanie wszczęte później włącza się do postępowania wszczętego wcześniej.

§ 88. 1. Niezależnie od dnia wszczęcia równocześnie prowadzonych postępowań dołącza się materiały dochodzenia do akt śledztwa, materiały innych postępowań do akt śledztwa, akta innych spraw do sprawy, w której zastosowano tymczasowe aresztowanie.

2. W przypadku połączenia spraw czas trwania postępowania przygotowawczego liczy się od dnia najwcześniej wszczętego postępowania.

§ 89. W przypadku wyłączenia do odrębnego postępowania przygotowawczego materiałów dotyczących niektórych osób lub czynów będących przedmiotem postępowania wydaje się postanowienie o wyłączeniu.

czeniu materiałów do odrębnego postępowania, w którym wskazuje się materiały podlegające wyłączeniu przez określenie numerów kart akt i oznaczenie dowodów.

§ 90. Czas trwania wyłączonego postępowania przygotowawczego liczy się od dnia wszczęcia postępowania pierwotnego tylko wtedy, gdy w zakresie wyłączonych materiałów dotyczących niektórych osób lub czynów będących przedmiotem postępowania były dokonywane czynności procesowe. W takim przypadku wyłącza się do odrębnego postępowania przygotowawczego odpis postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia. W pozostałych przypadkach wydaje się postanowienie o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia na podstawie wyłączonych materiałów dotyczących niektórych osób lub czynów będących przedmiotem postępowania.

§ 91. Jeżeli zachodzi potrzeba uzyskania zezwolenia sądu dyscyplinarnego na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, prokurator prowadzący śledztwo, po dokonaniu niezbędnych czynności dowodowych, występuje do prokuratora przełożonego o skierowanie do sądu dyscyplinarnego wniosku o zezwolenie na ściganie.

§ 92. W razie przekazania sprawy innej jednostce organizacyjnej na podstawie § 101 ust. 1 z wnioskiem o zezwolenie na ściganie występuje prokurator przełożony prokuratora prowadzącego śledztwo, właściwy ze względu na miejsce prowadzenia postępowania. O skierowaniu wniosku o zezwolenie na ściganie należy poinformować przełożonego dyscyplinarnego prokuratora, którego dotyczy ten wniosek.

§ 93. 1. W razie stwierdzenia w toku postępowania, że przestępstwo jest ścigane na wniosek, należy uzyskać oświadczenie pokrzywdzonego lub uprawnionego dowódcy jednostki wojskowej, czy żąda on ścigania.

2. Prokurator wyraża zgodę na cofnięcie wniosku o ściganie lub odmawia jej w drodze zarządzenia. Przepis art. 658 § 3 kpk stosuje się odpowiednio.

§ 94. Prokurator, który wszczął lub nadzoruje postępowanie przygotowawcze w sprawie o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione na obszarze właściwości kilku prokuratur, prowadzi lub nadzoruje je do zakończenia, także po wyłączeniu materiałów do odrębnego postępowania, chyba że przekazanie sprawy innemu prokuratorowi, właściwemu miejscowo, będzie miało istotny wpływ na przebieg i wyniki postępowania.

§ 95. W sprawach o czyny zabronione wyczerpującej znamiona przestępstwa określonego w art. 209 kk postępowanie przygotowawcze prowadzi się w okręgu, w którym zamieszkuje pokrzywdzony.

§ 96. W sprawach o czyny zabronione popełnione za pośrednictwem sieci teleinformatycznej i telekomunikacyjnej postępowanie przygotowawcze prowadzi się w okręgu, w którym działał sprawca.

§ 97. Prokurator zawiadomiony o dokonanym przestępstwie, co do którego nie jest właściwy miej-

scowo, jest obowiązany zapewnić niezwłoczne dokonanie czynności niezbędnych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa, a następnie przekazać sprawę według właściwości.

§ 98. W sprawach o czyn zabroniony wyczerpującej znamiona określone w art. 278 kk, a popełniony w transporcie lądowym, wodnym lub powietrznym, lub o inne czyny zabronione popełnione na szkodę pasażerów w razie niemożności ustalenia miejsca popełnienia przestępstwa właściwy do prowadzenia albo nadzorowania postępowania przygotowawczego jest prokurator, w którego okręgu działania przestępstwo zostało ujawnione.

§ 99. W razie niemożności określenia miejsca ujawnienia czynu zabronionego, o którym mowa w § 98, właściwy jest prokurator, który przyjął lub w którego okręgu działania przyjęto zawiadomienie o przestępstwie.

§ 100. 1. Właściwość miejscową wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury określają:

- 1) przepisy wydane na podstawie art. 17 ust. 9 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze;
- 2) przepisy § 94—99.

2. Decyzja o przekazaniu sprawy według właściwości miejscowej innej wojskowej jednostce organizacyjnej prokuratury nie wymaga formy postanowienia i nie podlega zaskarżeniu.

3. Spór o właściwość miejscową między jednostkami równorzędnymi rozstrzyga kierownik jednostki nadrzędnej nad prokuraturą, która decyzję o przekazaniu jej sprawy uznała za nietrafną i wystąpiła o rozstrzygnięcie sporu.

§ 101. 1. Kierownik jednostki nadrzędnej może, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, przekazać podległej jednostce do prowadzenia lub nadzorowania sprawę z wyłączeniem zasad wynikających z przepisów, o których mowa w § 100 ust. 1.

2. Przepis ust. 1 stosuje odpowiednio szef Oddziału do spraw Przystępności Zorganizowanej Naczelnej Prokuratury Wojskowej, wyznaczając do prowadzenia postępowania w danej sprawie właściwy wydział do spraw przystępności zorganizowanej w wojskowej prokuraturze okręgowej.

§ 102. Zarządzenie prokuratora w prowadzonym lub nadzorowanym przez niego postępowaniu przygotowawczym może być wydane ustnie, jeżeli nie przysługuje na nie zażalenie. Prokurator sporządza w aktach nadzoru stosowną adnotację o wydaniu takiego zarządzenia.

Rozdział 2

Wszczęcie śledztwa i dochodzenia

§ 103. 1. Prokurator w każdym przypadku przyjmuje zgłoszone ustnie zawiadomienie o czynie zabronionym będącym przedmiotem przestępstwa lub przestępstwa skarbowego i sporządza protokół z uwzględnieniem art. 304a kpk.

2. Jeżeli okoliczności przytoczone w zawiadomieniu nie wymagają bezzwłocznego podjęcia czynności, prokurator jest obowiązany nadać bieg sprawie najpóźniej w terminie 7 dni od dnia sporządzenia protokołu lub otrzymania pisemnego zawiadomienia o czynie zabronionym.

§ 104. Czynności, o których mowa w art. 307 § 1 kpk, mogą polegać w szczególności na:

- 1) zażądaniu przedstawienia dodatkowych dokumentów niezbędnych dla prawidłowej oceny zdarzenia, którego dotyczy zawiadomienie;
- 2) żądaniu przeprowadzenia kontroli w określonym zakresie;
- 3) przyjęciu uzupełniających informacji od przedstawiciela pokrzywdzonej instytucji lub organu kontroli;
- 4) żądaniu nadesłania dokumentacji lekarskiej dotyczącej osoby pokrzywdzonej.

§ 105. Wszczęcie śledztwa lub dochodzenia na skutek anonimowego zawiadomienia może nastąpić po uprzednim sprawdzeniu przytoczonych w nim okoliczności. Takie zawiadomienie prokurator może przekazać jednostce Żandarmerii Wojskowej lub organom kontroli w celu sprawdzenia przytoczonych w nim okoliczności albo pozostawia je bez biegu.

§ 106. Zatwierdzenie postanowienia Żandarmerii Wojskowej o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia wymaga zbadania przez prokuratora, czy istotnie brak podstaw do wszczęcia postępowania i czy rozważono wszystkie okoliczności przedstawione w zawiadomieniu o przestępstwie.

§ 107. Prokurator powinien zapewnić niezwłoczne uzyskiwanie od Żandarmerii Wojskowej bieżących informacji o najpoważniejszych zdarzeniach, z którymi jest związane uzasadnione podejrzenie zaistnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, z uwagi na ich rodzaj, charakter, skutki i społeczne oddziaływanie. Dotyczy to zwłaszcza przypadków śmierci gwałtownej, uzasadniającej podejrzenie popełnienia czynu zabronionego wyczerpującego znamiona zabójstwa, a także każdej śmierci żołnierza oraz wystąpienia zdarzenia, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach.

§ 108. 1. Jeżeli zachodzi potrzeba dokonania czynności procesowych, o których mowa w art. 308 § 1 i 2 kpk, prokurator, jeżeli jest obecny na miejscu zdarzenia, dokonuje tych czynności osobiście lub kieruje ich przebiegiem.

2. Prokurator obecny przy dokonywaniu czynności procesowych przez Żandarmerię Wojskową lub dokonujący ich osobiście podejmuje decyzję w przedmiocie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, przekazując jednocześnie żołnierzowi Żandarmerii Wojskowej dokonującemu czynności lub uczestniczącemu w ich dokonaniu ustne polecenie i wytyczne. Na wniosek żołnierza Żandarmerii Wojskowej prokurator potwierdza polecenie i wytyczne w odrębnej notatce urzędowej.

3. Jeżeli zachodzi konieczność kontynuowania postępowania przygotowawczego w formie śledztwa, prokurator po otrzymaniu akt sprawy od Żandarmerii

Wojskowej lub innego organu uprawnionego do prowadzenia postępowania przygotowawczego niezwłocznie wydaje postanowienie o jego wszczęciu.

4. W przypadku zaistnienia podstaw do umorzenia postępowania przygotowawczego wydaje się postanowienie o umorzeniu śledztwa albo dochodzenia bez uprzedniego wydania postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia.

§ 109. 1. W postanowieniu o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia określa się czyn zabroniony będący przedmiotem postępowania przez zwięzłe wskazanie okoliczności faktycznych należących do jego znamion, w szczególności czasu i miejsca jego popełnienia, a także przez wskazanie osoby pokrzywdzonego.

2. Wskazanie sprawcy w sentencji postanowienia, o którym mowa w ust. 1, może nastąpić wtedy, gdy jest to niezbędne dla jego poprawnego określenia, a jednocześnie zachodzą warunki do bezzwłocznego sporządzenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów.

Rozdział 3

Przebieg śledztwa

§ 110. 1. Niezwłocznie po wszczęciu śledztwa sporządza się, w miarę potrzeby, plan śledztwa (czynności śledczych), zwłaszcza w sprawach zawiłych, z którymi jest związane uzasadnione podejrzenie zaistnienia czynu zabronionego wyczerpującego znamiona przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, z uwagi na ich rodzaj, charakter, skutki i oddziaływanie społeczne. Dotyczy to zwłaszcza przypadków śmierci gwałtownej, uzasadniającej podejrzenie popełnienia czynu zabronionego wyczerpującego znamiona zabójstwa, a także każdej śmierci żołnierza oraz wystąpienia zdarzenia, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach. Plan śledztwa (czynności śledczych) należy aktualizować stosownie do ujawnionych nowych okoliczności.

2. Plany śledztw (czynności śledczych) przechowuje się w aktach nadzoru sprawy.

§ 111. 1. Powierzenie Żandarmerii Wojskowej lub innemu organowi przeprowadzenia śledztwa w całości może nastąpić w szczególności wtedy, gdy zachodzi konieczność korzystania w szerokim zakresie ze znajdujących się w ich dyspozycji środków operacyjno-technicznych.

2. Powierzenie Żandarmerii Wojskowej lub innemu organowi przeprowadzenia śledztwa w całości lub w określonym zakresie albo dokonania poszczególnych czynności śledztwa następuje w formie zarządzenia.

§ 112. 1. Wniosek o przedłużenie okresu śledztwa powinien wyjaśniać powody, dla których nie można go zakończyć, i wskazywać kierunki dalszego postępowania.

2. Wniosek o przedłużenie okresu śledztwa na czas powyżej 3 miesięcy do roku składa się prokuratorowi nadzorującemu śledztwo albo prokuratorowi bezpośrednio przełożonemu wobec prokuratora, który prowadzi śledztwo, nie później niż na 7 dni przed upływem terminu zakończenia śledztwa.

3. Wniosek o przedłużenie okresu śledztwa na czas powyżej roku składa się właściwemu prokuratorowi bezpośrednio przełożonemu wobec prokuratora, który prowadzi śledztwo, nie później niż na 14 dni przed upływem terminu zakończenia śledztwa.

4. Z wnioskiem, o którym mowa w ust. 3, występuje prokurator, który prowadzi lub nadzoruje śledztwo.

§ 113. 1. O wszczęciu śledztwa w sprawie o czyn zabroniony, którego skutkiem jest śmierć człowieka, należy niezwłocznie zawiadomić osobę najbliższą zmarłemu. Wstępnych informacji o okolicznościach zdarzenia wymienionej osobie oraz właściwemu dowódcy jednostki wojskowej udziela w formie pisemnej lub ustnej prokurator prowadzący postępowanie.

2. Zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się także w sprawach o czyn zabroniony, którego skutkiem jest ciężki uszczerbek na zdrowiu, o którym mowa w art. 156 § 1 kk.

Rozdział 4

Przedstawienie zarzutów

§ 114. 1. Potwierdzenie ogłoszenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów oraz pouczenia podejrzanego o prawie żądania podania ustnie podstaw zarzutów, a także o prawie żądania sporządzenia uzasadnienia tego postanowienia stanowi podpis podejrzanego. O odmowie złożenia podpisu lub przeszkodzie w jego złożeniu należy sporządzić adnotację.

2. Na postanowieniu o przedstawieniu zarzutów zamieszcza się wzmiankę o zgłoszeniu przez podejrzanego lub jego obrońcę żądań, o których mowa w ust. 1.

3. Fakt podania ustnie podstaw zarzutów należy udokumentować w protokole przesłuchania podejrzanego lub w notatce urzędowej.

4. W uzasadnieniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów przytacza się w zwięzły sposób okoliczności faktyczne stanowiące podstawę przedstawienia zarzutów.

5. Przepisy ust. 1 i 4 stosuje się odpowiednio do postanowienia o uzupełnieniu lub o zmianie przedstawionych zarzutów.

§ 115. Mimo niemożności ogłoszenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów należy je sporządzić, jeżeli zachodzi konieczność zawieszenia postępowania przygotowawczego z przyczyn leżących po stronie osoby podejrzanego.

Rozdział 5

Postępowanie dowodowe

Oddział 1

Przesłuchanie

§ 116. 1. Przed przesłuchaniem sprawdza się dane osobowe przesłuchiwanego na podstawie dowodu osobistego lub innego dokumentu stwierdzającego

tożsamość, czyniąc o tym stosowną wzmiankę w protokole przesłuchania. Brak dowodu tożsamości należy również odnotować w protokole.

2. W przypadku zatrzymania na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego osoby podejrzanego, której tożsamość budzi wątpliwości, należy podjąć czynności zmierzające do jej ustalenia. W razie niemożności ustalenia tożsamości osoby podejrzanego należy w chwili dokonywania czynności procesowej posłużyć się danymi od niej uzyskanymi, a następnie zastosować tryb ustalenia tożsamości określony w ustawie z dnia 29 września 1986 r. — Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2004 r. Nr 161, poz. 1688, z późn. zm.⁷⁾) oraz w ustawie z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993, z późn. zm.⁸⁾).

§ 117. 1. Pouczenie, przed pierwszym przesłuchaniem, pokrzywdzonego o przysługujących mu uprawnieniach oraz o ciężących na nim obowiązkach i konsekwencjach ich niedopełnienia doręcza się mu na piśmie. Kopię pouczenia podpisaną przez pokrzywdzonego włącza się do akt sprawy.

2. Jeżeli pokrzywdzonym jest osoba niewładająca w wystarczającym stopniu językiem polskim, należy do wszystkich czynności procesowych z jej udziałem wezwać tłumacza.

§ 118. W sprawach, o których mowa w art. 185a § 1 kpk, z wnioskiem do sądu o przesłuchanie pokrzywdzonego, który w chwili czynu nie ukończył 15 lat, występuje prokurator prowadzący lub nadzorujący postępowanie, a następnie biorący udział w tej czynności. W razie potrzeby ponownego przesłuchania pokrzywdzonego stosuje się tryb określony w art. 185a kpk.

§ 119. 1. Pouczenie podejrzanego o przysługujących mu uprawnieniach oraz o ciężących na nim obowiązkach i konsekwencjach ich niedopełnienia doręcza się mu na piśmie. Kopię podpisanego przez podejrzanego pouczenia włącza się do akt sprawy.

2. Podejrzanego w miarę potrzeby poucza się także o uprawnieniach i obowiązkach innych niż wymienione w art. 300 kpk, w szczególności o możliwości złożenia wyjaśnień na piśmie. O zakresie udzielonych pouczeń zamieszcza się stosowną wzmiankę w początkowej części protokołu przesłuchania podejrzanego.

3. Odmowę zgody podejrzanego na złożenie przez niego wyjaśnień na piśmie przesłuchujący odnotowuje, wraz z podaniem powodów odmowy, w protokole przesłuchania podejrzanego.

§ 120. W protokole przesłuchania podejrzanego należy przyjąć jako formę gramatyczną relacji przesłuchiwanego pierwszą osobę czasu przeszłego i zamieszczać możliwie dokładnie charakterystyczne

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 21, poz. 125 i Nr 181, poz. 1287 oraz z 2008 r. Nr 182, poz. 1121, Nr 195, poz. 1198 i Nr 220, poz. 1431.

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, z 2007 r. Nr 21, poz. 125 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 171, poz. 1056, Nr 195, poz. 1198 i Nr 220, poz. 1414.

określenia lub zwroty użyte przez osobę przestuchaną oraz wzmianki dotyczące szczególnego zachowania się tej osoby. Każdą stronę protokołu przestuchania podpisują wszystkie osoby biorące udział w czynności.

§ 121. Przebieg czynności utrwalony za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk, jak również przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie przestuchania świadka na odległość na żądanie osoby w niej uczestniczącej należy odtworzyć bezpośrednio po jej dokonaniu i fakt ten odnotować w protokole czynności.

Oddział 2

Biegli

§ 122. Biegłego należy powoływać bezzwłocznie po zebraniu materiału dowodowego potrzebnego do wydania opinii.

§ 123. 1. Prokurator kieruje tokiem prac biegłego, zaznając go z wynikami prowadzonego przez siebie śledztwa lub dochodzenia niezbędnymi do wydania opinii, a w razie potrzeby stosownie do wyników badań może zmienić zakres opinii lub postawionych pytań.

2. Po otrzymaniu opinii prokurator bezzwłocznie zapoznaje się z jej treścią i w miarę potrzeby zleca jej uzupełnienie.

Oddział 3

Zatrzymanie rzeczy. Przeszukanie. Dowody rzeczowe

§ 124. Zatrzymaniu w drodze dobrowolnego wydania lub odebrania albo po uprzednim przeszukaniu podlegają rzeczy mogące stanowić dowód w sprawie, które:

- 1) służyły lub były przeznaczone do popełnienia czynu zabronionego;
- 2) zachowały na sobie ślady czynu zabronionego;
- 3) pochodzą bezpośrednio lub pośrednio z czynu zabronionego;
- 4) są posiadane bez zezwolenia;
- 5) mogą służyć jako środek dowodowy do wykrycia sprawcy czynu lub ustalenia przyczyn okoliczności czynu zabronionego.

§ 125. Podejmując decyzję w przedmiocie zatwierdzenia zatrzymania rzeczy lub przeszukania, prokurator ustala, czy dokonanie przeszukania i zatrzymania rzeczy na podstawie nakazu komendanta właściwej jednostki Żandarmerii Wojskowej lub legitymacji służbowej jej żołnierza było uzasadnione oraz czy postanowienie prokuratora o zarządzeniu przeszukania nie mogło być uprzednio wydane, a także czy czynności te zostały przeprowadzone i udokumentowane zgodnie z przepisami kpk.

§ 126. W postanowieniu o przeszukaniu lub zatrzymaniu rzeczy należy podać cel tych czynności, ze

wskazaniem osób, które mają być wykryte lub ujęte, albo przedmiotów, które mają być znalezione lub zatrzymane, jak również imię, nazwisko i adres osoby (nazwę i adres instytucji), u której te czynności mają być przeprowadzone, oraz organ wykonujący te czynności.

§ 127. Prokurator kontroluje prawidłowość postępowania z dowodami rzeczowymi, nie dopuszczając zwłaszcza do:

- 1) przechowywania ich w prokuraturze bez uprzedniego zarejestrowania;
- 2) przechowywania w aktach sprawy dowodów rzeczowych w postaci pieniędzy polskich i zagranicznych, książeczek oszczędnościowych i czekowych, kart płatniczych oraz papierów wartościowych;
- 3) przechowywania wartościowych dowodów rzeczowych (pieniędzy polskich i zagranicznych, kruszców, biżuterii i innych) przez organy dochodzeniowe;
- 4) zwrotu osobie uprawnionej dowodu rzeczowego bez należytego udokumentowania;
- 5) przekazania sądowi wojskowemu aktu oskarżenia bez dowodów rzeczowych.

§ 128. Prokurator w toku prowadzonego przez siebie postępowania przygotowawczego, uznając określone przedmioty zatrzymane w trybie, o którym mowa w § 124, za dowody rzeczowe, niezwłocznie wydaje w tym przedmiocie postanowienie, w którym wskazuje także miejsce i sposób ich przechowywania.

§ 129. W sprawie, w której dokonano pobrania lub utrwalenia materiału, o którym mowa w art. 192a § 1 kpk, prokurator po wykorzystaniu go wydaje niezwłocznie zarządzenie o usunięciu z akt sprawy i zniszczeniu pobranego lub utrwalonego materiału, zbędnego dla postępowania. Z czynności tych sporządza się protokół i załącza się go do akt sprawy.

Oddział 4

Zebranie danych o podejrzanym

§ 130. 1. Dane o podejrzanym, o których mowa w art. 213 § 1 i 2 kpk, należy uzyskać niezwłocznie po sporządzeniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów. W przypadku rozstrzygnięcia kwestii zastosowania środka zapobiegawczego uzyskanie danych, o których mowa w art. 213 § 1 kpk, powinno nastąpić przed podjęciem decyzji w tym przedmiocie.

2. Jeżeli dane o karalności podejrzanego pochodzą sprzed 6 miesięcy, należy ich zażądać ponownie.

§ 131. Jeżeli podejrzany jest nieletni albo karalność czynu zależy od wieku pokrzywdzonego, do akt sprawy załącza się wyciąg z aktu urodzenia podejrzanego lub pokrzywdzonego.

§ 132. O podejrzanym żołnierzu należy zebrać, oprócz danych określonych w art. 213 § 1 i 2 kpk, dane dotyczące przebiegu jego służby wojskowej, udzielonych wyróżnień oraz orzeczonych kar dyscyplinarnych.

Oddział 5

Udział stron, ich obrońców i pełnomocników

§ 133. 1. Prokurator prowadzący lub nadzorujący postępowanie przygotowawcze niezwłocznie rozpatruje wnioski stron, ich obrońców i pełnomocników o przeprowadzenie określonych dowodów, dopuszczenie ich do udziału w czynnościach procesowych oraz udzielenie zezwolenia na przeglądanie akt i powiadamia o podjętej decyzji.

2. Jeżeli wniosek, o którym mowa w art. 316 § 3 kpk, został złożony w prokuraturze lub w siedzibie innego organu prowadzącego postępowanie, prokurator przekazuje go sądowi wojskowemu wraz z własnym stanowiskiem.

§ 134. 1. Jeżeli w żądaniu dopuszczenia do udziału w czynnościach określonych w art. 317 § 1 kpk nie sprecyzowano, o jakie czynności chodzi, prokurator wzywa składającego takie żądanie do wskazania, w jakich czynnościach postępowania przygotowawczego chce uczestniczyć.

2. O treści postanowienia o odmowie dopuszczenia do udziału w czynnościach postępowania przygotowawczego zawiadamia się składającego takie żądanie.

§ 135. 1. Jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że podejrzany nie jest w stanie ponieść kosztów obrony, prokurator powinien pouczyć go o prawie wystąpienia z żądaniem wyznaczenia obrońcy z urzędu.

2. Po stwierdzeniu okoliczności uzasadniających wyznaczenie obrońcy z urzędu w myśl art. 79 § 1 kpk lub art. 49 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109, z późn. zm.⁹⁾) prokurator niezwłocznie występuje z odpowiednim wnioskiem do prezesa właściwego sądu.

3. Jeżeli biegli lekarze psychiatry stwierdzą, że poczytalność podejrzanego, o której mowa w art. 79 § 4 kpk, nie budzi wątpliwości, prokurator występuje do prezesa właściwego sądu z wnioskiem o cofnięcie wyznaczenia obrońcy z urzędu.

§ 136. W postępowaniu przygotowawczym odmowa udostępnienia akt następuje w formie zarządzenia i wymaga uzasadnienia.

Oddział 6

Udział prokuratora w czynnościach dowodowych

§ 137. W sprawach, z którymi jest związane uzasadnione podejrzenie zaistnienia czynu zabronionego wyczerpującego znamiona przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, z uwagi na ich rodzaj, charakter, skutki i oddziaływanie społeczne, a zwłaszcza przypadków śmierci gwałtownej, uzasadniającej popeł-

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 58, poz. 542, z 2003 r. Nr 137, poz. 1304 i Nr 223, poz. 2217, z 2005 r. Nr 169, poz. 1413, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 112, poz. 766 oraz z 2008 r. Nr 145, poz. 917.

nienie zabójstwa, a także każdej śmierci żołnierza oraz wystąpienia zdarzenia, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach — prokurator osobiście kieruje oględzinami miejsca zdarzenia oraz w razie potrzeby dokonuje odtworzenia jego przebiegu. Dotyczy to zwłaszcza spraw o zabójstwo, katastrofę komunikacyjną i budowlaną oraz o wypadek w służbie lub przy pracy ze skutkiem śmiertelnym.

§ 138. W miarę potrzeby prokurator, poza czynnościami dla niego zastrzeżonymi, osobiście przeprowadza w śledztwie najistotniejsze dla sprawy czynności, a zwłaszcza przesłuchuje:

- 1) jedyne go bezpośredniego świadka zdarzenia;
- 2) świadków, o których mowa w art. 192 § 2 kpk;
- 3) pokrzywdzonych, przede wszystkim w sprawach o przestępstwa określone w art. 156 § 1, art. 197 i art. 280—282 kk;
- 4) biegłych;
- 5) podejrzanego, który odmówił złożenia wyjaśnień w postępowaniu prowadzonym przez Żandarmerię Wojskową, jeżeli zachodzą warunki do skierowania wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania przez sąd wojskowy.

§ 139. Prokurator powinien osobiście dokonywać czynności zmierzających do usunięcia niejasności w opinii biegłych oraz sprzeczności w zeznaniach lub wyjaśnieniach osób przesłuchiwanym w powierzonym śledztwie.

§ 140. W razie złożenia w postępowaniu przygotowawczym wniosku o wydanie postanowienia o zachowaniu w tajemnicy okoliczności umożliwiających ujawnienie tożsamości świadka, w tym danych osobowych, prokurator niezwłocznie przesłuchuje świadka na okoliczności sprawy, dążąc również do ustalenia, czy zachodzą przesłanki uzasadniające wydanie postanowienia w tym zakresie.

§ 141. 1. Po przyjęciu od podejrzanego do protokołu zobowiązania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym (Dz. U. z 2007 r. Nr 36, poz. 232), prokurator prowadzący lub nadzorujący postępowanie przygotowawcze niezwłocznie przesłuchuje podejrzanego w sprawie okoliczności warunkujących wydanie przez sąd wojskowy postanowienia w przedmiocie dopuszczenia dowodu z zeznań świadka koronnego oraz wykonuje inne niezbędne czynności.

2. Prokurator prowadzący lub nadzorujący postępowanie przygotowawcze przed skierowaniem do Naczelnego Prokuratora Wojskowego wniosku o wyrażenie zgody na wystąpienie do sądu wojskowego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka koronnego przedstawia podejrzanemu zarzuty popełnienia wszystkich przestępstw i przestępstw skarbowych, których ten podejrzany się dopuścił i które ujawnił, składając wyjaśnienie w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym, a następnie w miarę potrzeby uzupełniająco go przesłuchuje.

3. W celu uzyskania zgody Naczelnego Prokuratora Wojskowego na wystąpienie do sądu wojskowego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka koronnego prokurator prowadzący lub nadzorujący śledztwo przesyła akta sprawy wraz z uzasadnionym wnioskiem szefowi Oddziału do spraw Przystępczości Zorganizowanej Naczelnej Prokuratury Wojskowej, za pośrednictwem wojskowego prokuratora okręgowego, który dołącza swoją opinię w kwestii zasadności dopuszczenia dowodu. Wniosek jest przedstawiany do Oddziału do spraw Przystępczości Zorganizowanej Naczelnej Prokuratury Wojskowej wraz z aktami sprawy.

4. Po uprawomocnieniu się postanowienia sądu wojskowego o dopuszczalności dowodu z zeznań świadka koronnego i wyłączeniu wobec podejrzanego materiałów do odrębnego postępowania w sprawie przeciwko pozostałym sprawcom prokurator niezwłocznie przesłuchuje osobę wskazaną w postanowieniu sądu wojskowego w charakterze świadka, z uwzględnieniem treści art. 8 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym.

5. O przesłuchaniu podejrzanego, od którego przyjęto zobowiązanie, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym, i o wydaniu postanowienia o odmowie wystąpienia z wnioskiem o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka koronnego oraz o dopuszczeniu lub odmowie dopuszczenia przez sąd wojskowy dowodu z zeznań świadka koronnego, prokurator prowadzący lub nadzorujący postępowanie przygotowawcze zawiadamia drogą służbową, z uwzględnieniem przepisów o ochronie tajemnicy państwowej, szefa Oddziału do spraw Przystępczości Zorganizowanej Naczelnej Prokuratury Wojskowej.

6. Wszystkie czynności dowodowe z udziałem podejrzanego, od którego przyjęto zobowiązanie określone w ust. 1, oraz świadka koronnego wykonuje osobiście prokurator.

§ 142. 1. Przesłuchanie dokonywane osobiście przez prokuratora powinno, w miarę możliwości, odbywać się w siedzibie jednostki. Nie może być przy nim obecny żołnierz Żandarmerii Wojskowej lub funkcjonariusz innego organu, który prowadzi postępowanie przygotowawcze, chyba że zachodzi niebezpieczeństwo autoagresji lub ucieczki podejrzanego, a także konieczność zapewnienia bezpieczeństwa prokuratorowi.

2. Obecność przy przesłuchaniu żołnierza lub funkcjonariusza, o którym mowa w ust. 1, jest dopuszczalna również wtedy, gdy przemawia za tym wzgląd na dobro postępowania przygotowawczego, chyba że mogłoby to spowodować ograniczenie lub wyłączenie swobody wypowiedzi osoby przesłuchiwanej lub sprzeciwia się temu inny ważny interes prawny osoby przesłuchiwanej.

Rozdział 6

Środki zapobiegawcze

§ 143. Wniosek Żandarmerii Wojskowej lub innego organu o zastosowanie środka zapobiegawczego powinien mieć formę pisemną i zawierać uzasadnienie niezbędności tego środka.

§ 144. Jeżeli zachodzą wątpliwości co do podstawy faktycznej zastosowania środka zapobiegawczego, określonej w art. 249 § 1 kpk, prokurator zleca Żandarmerii Wojskowej dokonanie niezbędnych czynności dowodowych bądź dokonuje ich sam.

§ 145. 1. Wniosek prokuratora do sądu wojskowego o zastosowanie tymczasowego aresztowania powinien mieć formę pisemną i zawierać uzasadnienie.

2. Z chwilą skierowania wniosku, o którym mowa w ust. 1, oraz zarządzenia doprowadzenia podejrzanego do sądu wojskowego podejrzanym przechodzi do dyspozycji sądu wojskowego i pozostaje w niej do czasu rozpoznania wniosku.

§ 146. 1. Jeżeli podejrzanym powołuje się na zły stan zdrowia lub doznane obrażenia ciała, prokurator zarządza zbadanie go przez lekarza, a wyniki badania dołącza do wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania.

2. Jeżeli sąd wojskowy, stosując tymczasowe aresztowanie, umieścił podejrzanego w odpowiednim zakładzie leczniczym, prokurator po otrzymaniu świadectwa lekarskiego ocenia zasadność utrzymania tymczasowego aresztowania i przekazania tymczasowo aresztowanego do aresztu śledczego lub wykonywania tymczasowego aresztowania poza aresztem śledczym we wskazanym zakładzie leczniczym, określając jednocześnie warunki umieszczenia w nim tymczasowo aresztowanego.

3. W przypadku otrzymania w toku śledztwa informacji o złym stanie zdrowia tymczasowo aresztowanego prokurator zarządza zbadanie go przez lekarza w zakładzie karnym lub areszcie śledczym.

4. Po wydaniu przez sąd wojskowy postanowienia o tymczasowym aresztowaniu prokurator przesyła do aresztu śledczego, jeżeli wynika to z akt śledztwa lub dochodzenia, informacje o podejrzanym mające na celu zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania karnego lub zapewnienie bezpieczeństwa w areszcie. Gdy zachodzi konieczność izolowania podejrzanego od innych tymczasowo aresztowanych, informacja powinna zawierać w szczególności ich dane osobowe. Prokurator powiadamia również areszt śledczy o odstąpieniu od dalszego izolowania podejrzanego od innych tymczasowo aresztowanych.

§ 147. Decyzję o uchyleniu tymczasowego aresztowania ze względów wskazanych w art. 259 kpk podejmuje się niezwłocznie po ich sprawdzeniu.

§ 148. Jeżeli są podstawy, o których mowa w art. 258 § 1 kpk, wniosek o zastosowanie tymczasowego aresztowania można skierować do sądu wojskowego także wtedy, gdy podejrzanym jest pozbawiony wolności w innej sprawie.

§ 149. 1. W przypadku stosowania tymczasowego aresztowania z powodu obawy ukrywania się podejrzanego lub obawy bezprawnego utrudniania postępowania karnego prokurator powinien we wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania wskazać dane, na których opiera swoje stanowisko.

2. Jeżeli występuje kilka podstaw tymczasowego aresztowania, należy je wymienić we wniosku.

§ 150. O uchyleniu tymczasowego aresztowania prokurator niezwłocznie zawiadamia sąd wojskowy, który wydał postanowienie o tymczasowym aresztowaniu. Odpis postanowienia o uchyleniu tymczasowego aresztowania wraz z nakazem zwolnienia niezwłocznie przekazuje do administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, w którym tymczasowo aresztowany przebywa.

§ 151. 1. Tymczasowo aresztowany w postępowaniu przygotowawczym pozostaje do dyspozycji prokuratora, na którego wniosek ten środek został zastosowany.

2. Jeżeli sąd wojskowy lub inny uprawniony organ zwraca się o wydanie z aresztu śledczego tymczasowo aresztowanego w celu uczestniczenia w czynnościach procesowych w innej sprawie lub o udzielenie zgody na przeprowadzenie czynności procesowych z udziałem podejrzanego na terenie aresztu śledczego, a dobro postępowania nie stoi temu na przeszkodzie, prokurator udziela zgody na doprowadzenie lub na udział w czynnościach na terenie aresztu śledczego.

3. O udzieleniu zgody zawiadamia się pisemnie na 7 dni przed mającym nastąpić wydaniem lub przeprowadzeniem czynności administrację aresztu śledczego, w którym podejrzany przebywa. W przypadku nieudzielenia zgody powiadamia się o tym organ żądający, ze wskazaniem, kiedy doprowadzenie lub przeprowadzenie czynności będzie mogło nastąpić.

§ 152. 1. W przypadku konieczności przetransportowania tymczasowo aresztowanego do zakładu karnego lub aresztu śledczego właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia czynności prokurator wydaje zarządzenie o:

- 1) wysłaniu do właściwej jednostki Żandarmerii Wojskowej nakazu doprowadzenia wraz z pisemnym poleceniem przetransportowania tymczasowo aresztowanego do zakładu karnego lub aresztu śledczego;
- 2) wysłaniu nakazu wydania do administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, z którego podejrzany będzie doprowadzony do miejsca przeprowadzenia czynności, z podaniem informacji o mającym nastąpić przetransportowaniu.

2. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, prokurator wydaje również wtedy, gdy zachodzi konieczność dokonania czynności poza zakładem karnym z udziałem odbywającego prawomocnie orzeczoną karę pozbawienia wolności. O wyznaczonym terminie wykonania czynności z udziałem skazanego na terenie zakładu karnego prokurator pisemnie zawiadamia administrację zakładu karnego, w którym skazany odbywa karę.

3. O zakończeniu czynności z udziałem podejrzanego należy niezwłocznie zawiadomić administrację zakładu karnego lub aresztu śledczego, a następnie wydać polecenie przetransportowania tymczasowo aresztowanego do aresztu śledczego, w którym poprzednio przebywał, chyba że prokurator przeprowadzający czynności postanowi inaczej.

4. W przypadku konieczności wykonania czynności procesowych z tymczasowo aresztowanym pozostającym do dyspozycji innego organu prokurator pisemnie zwraca się do tego organu o udzielenie zgody na dokonanie czynności w określonym czasie na terenie zakładu karnego lub aresztu śledczego, a w przypadku konieczności przeprowadzenia czynności poza jednostką penitencjarną, w której tymczasowo aresztowany przebywa, występuje również o udzielenie zgody na przetransportowanie go do wskazanego aresztu śledczego lub innego miejsca przeprowadzania czynności. Jeżeli tymczasowo aresztowany pozostaje w dyspozycji innego prokuratora, zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, wydaje ten prokurator.

5. Jeżeli tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji kilku organów uprawnionych, przetransportowanie go uzgadnia się ze wszystkimi uprawnionymi organami.

6. Jeżeli nie sprzeciwia się temu dobro postępowania przygotowawczego, niektórych czynności procesowych z udziałem osób pozbawionych wolności, w tym zwłaszcza końcowego zaznajomienia z materiałami postępowania, należy, w miarę możliwości, dokonywać na terenie aresztu śledczego (zakładu karnego).

§ 153. 1. Prokurator udziela zgody na widzenie z tymczasowo aresztowanym w drodze zarządzenia. O odmowie udzielenia zezwolenia na widzenie zawiadamia się osobę ubiegającą się o widzenie.

2. Zarządzenie o zgodzie na widzenie poza danymi określonymi w art. 94 kpk powinno zawierać:

- 1) imię i nazwisko oraz adres osoby odwiedzającej;
- 2) numer dokumentu tożsamości;
- 3) termin jego ważności;
- 4) wskazanie stopnia pokrewieństwa z tymczasowo aresztowanym;
- 5) określenie sposobu kontaktu z tymczasowo aresztowanym w trakcie widzenia;
- 6) podpis prokuratora.

3. Oryginał zarządzenia o zgodzie na widzenie dołącza się osobie odwiedzającej, natomiast jego kopię pozostawia się w aktach podręcznych.

4. Cenzurowania korespondencji podejrzanych tymczasowo aresztowanych innej niż wymieniona w art. 8 § 3, art. 102 pkt 11 i art. 103 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.¹⁰⁾) dokonuje prokurator, który prowadzi bądź nadzoruje postępowanie. Ocenzurowana korespondencja podlega oznakowaniu pieczęcią o treści: „Ocenzurowano, data ... podpis ...”. Pieczęć przystawia się na korespondencji.

¹⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 111, poz. 1194, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380 i Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 210, poz. 2135, Nr 240, poz. 2405, Nr 243, poz. 2426 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1363 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 123, poz. 849 oraz z 2008 r. Nr 96, poz. 620 i Nr 214, poz. 1344.

5. Jeżeli korespondencja aresztowanego zawiera wiadomości mogące utrudnić postępowanie przygotowawcze, prokurator zarządza załączenie jej do akt sprawy, o czym zawiadamia nadawcę. Nie dotyczy to korespondencji, którą można doręczyć adresatowi po usunięciu z niej takich wiadomości.

6. Korespondencję tymczasowo aresztowanych z organami powołanymi na podstawie ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka, z Rzecznikiem Praw Obywatelskich, z organami państwowymi i samorządowymi, z obrońcą lub pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym przesyła się niezwłocznie do adresata bez jej cenzurowania, umieszczając na kopercie adnotację „bez cenzury” opatrzoną datą i podpisem.

§ 154. 1. W przypadku istnienia przesłanek do poszukiwania podejrzanego listem gończym prokurator występuje do sądu wojskowego o zastosowanie tymczasowego aresztowania na okres 14 dni od dnia zatrzymania podejrzanego.

2. Do listu gończego dołącza się odpis postanowienia o tymczasowym aresztowaniu oraz nakaz przyjęcia podejrzanego do najbliższego, według miejsca jego zatrzymania, aresztu śledczego.

3. Po doprowadzeniu podejrzanego prokurator przesłuchuje go i w razie potrzeby występuje do sądu wojskowego z wnioskiem o przedłużenie tymczasowego aresztowania. Jeżeli prokurator z takim wnioskiem nie wystąpi, to niezwłocznie uchyla uprzednio wydane postanowienie o tymczasowym aresztowaniu oraz odwołuje list gończy.

4. Odpisy postanowień, o których mowa w ust. 1—3, przesyła się Komendzie Głównej Straży Granicznej, Komendzie Głównej Policji i Komendzie Głównej Żandarmerii Wojskowej.

§ 155. 1. W przypadku zwrotu sprawy przez sąd wojskowy do uzupełnienia postępowania przygotowawczego przeciwko osobie uprzednio tymczasowo aresztowanej czas trwania tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym liczy się od daty wpływu akt do prokuratury po uprawomocnieniu się postanowienia o zwrocie sprawy, przy czym okresy tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym sumuje się.

2. Jeżeli sprawę przeciwko osobie tymczasowo aresztowanej przekazano do dalszego prowadzenia innej jednostce, o przekazaniu tymczasowo aresztowanego do dyspozycji tej jednostki powiadamia się administrację zakładu karnego lub aresztu śledczego, w którym podejrzany przebywa.

§ 156. Z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym wobec podejrzanego pozostającego na wolności, który w tej samej sprawie był przedtem aresztowany, prokurator występuje do sądu właściwego do dalszego stosowania lub przedłużenia tego środka.

§ 157. 1. Jeżeli sąd wojskowy wyda postanowienie o zwrocie sprawy prokuratorowi na podstawie art. 345 § 1 kpk, a w sprawie tej nadal są podstawy do

utrzymania tymczasowego aresztowania, właściwy prokurator niezwłocznie po uprawomocnieniu się tego postanowienia, a jeszcze przed zwrotem sprawy do prokuratury, występuje do sądu wojskowego, przed którym toczy się postępowanie, z wnioskiem o przedłużenie stosowania tego środka tak, aby nie przekroczył okresu, o którym mowa w art. 263 § 3 kpk.

2. Jeżeli oczekiwanie na uprawomocnienie się postanowienia o zwrocie sprawy powodowałoby zagrożenie upływu oznaczonego terminu tymczasowego aresztowania bądź niezachowanie terminu określonego w art. 263 § 6 kpk, prokurator uczestniczący w rozprawie lub posiedzeniu, na którym zapadła decyzja o zwrocie sprawy, wnosi o przedłużenie tymczasowego aresztowania przez sąd wojskowy, przed którym toczy się postępowanie, bądź też o wystąpienie przez ten sąd wojskowy z wnioskiem o jego przedłużenie na podstawie art. 263 § 4 kpk.

§ 158. O każdym przypadku tymczasowego aresztowania, którego czas trwania przekroczył 9 miesięcy, wojskowy prokurator okręgowy zawiadamia Naczelnego Prokuratora Wojskowego, podając jednocześnie przewidywany termin zakończenia postępowania przygotowawczego.

§ 159. O każdym przypadku przedłużenia tymczasowego aresztowania na okres powyżej roku wojskowy prokurator okręgowy zawiadamia Naczelnego Prokuratora Wojskowego.

§ 160. 1. Odpis postanowienia o uchyleniu tymczasowego aresztowania wraz z nakazem zwolnienia przesyła się do zakładu karnego lub aresztu śledczego, w którym przebywa tymczasowo aresztowany, odpowiednio wcześniej, tak aby jednostka ta otrzymała go najpóźniej na 3 dni przed upływem terminu, do którego miało trwać aresztowanie. W razie stwierdzenia, że administracja zakładu karnego lub aresztu śledczego nie otrzymała dokumentu w tym terminie, prokurator powoduje niezwłoczne doręczenie odpisu postanowienia i innych niezbędnych dokumentów administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do zawiadomienia o przekazaniu tymczasowo aresztowanego do dyspozycji innego organu.

3. Administrację zakładu karnego lub aresztu śledczego należy również zawiadomić najpóźniej na 3 dni przed upływem terminu, do którego aresztowanie ma trwać, że prokurator nie będzie występował o jego przedłużenie. Zawiadomienie powinno mieć formę pisemną.

4. O uchyleniu tymczasowego aresztowania wobec osób podlegających obowiązkowi służby wojskowej powiadamia się odpowiednio właściwą wojskową komendę uzupełnień bądź wójta lub burmistrza (prezydenta miasta).

§ 161. 1. Jeżeli zakaz opuszczania przez oskarżonego kraju jest połączony z zatrzymaniem paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy albo z zakazem wydania takiego dokumentu, odpis postanowienia w tym przedmiocie przesyła się organowi, który wydał paszport lub inny dokument bądź jest uprawniony do ich wydania.

2. Zatrzymany paszport lub inny dokument przekazuje się organowi, który wydał ten dokument.

3. Odpis postanowienia dotyczącego cudzoziemców przesyła się wraz z zatrzymanym dokumentem urzędowi konsularnemu państwa obcego, którego obywatelem jest cudzoziemiec.

4. Odpisy postanowień, o których mowa w ust. 1 i 3, przesyła się Komendzie Głównej Straży Granicznej.

5. Odpisy postanowień o uchyleniu środka zapobiegawczego, o którym mowa w ust. 1, bądź jego zmianie przesyła się organom wymienionym w ust. 1, 3 i 4.

§ 162. W przypadku zastosowania środka zapobiegawczego określonego w art. 276 kpk odpis postanowienia o zawieszeniu podejrzanego w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu zawodu albo zawierającego nakaz powstrzymania się od określonej działalności doręcza się dowódcy jednostki wojskowej, pracodawcy lub właściwemu organowi samorządu zawodowego albo instytucji, a odpis postanowienia o nakazaniu powstrzymania się od prowadzenia określonego rodzaju pojazdów Komendzie Głównej Policji oraz Komendzie Głównej Żandarmerii Wojskowej.

Rozdział 7

Zabezpieczenie majątkowe

§ 163. W sprawach, o których mowa w art. 291 kpk, należy już w początkowym stadium postępowania przygotowawczego zbierać informacje o stanie majątkowym osoby podejrzanego oraz o rzeczach i prawach majątkowych podlegających zabezpieczeniu, a będących we władaniu innych osób.

§ 164. W razie potrzeby przed wydaniem postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym prokurator przesłuchuje podejrzanego i inne osoby na okoliczność rzeczy i praw majątkowych podlegających zabezpieczeniu.

§ 165. 1. W postanowieniu o zabezpieczeniu majątkowym wymienia się wszystkie tytuły zabezpieczenia mające zastosowanie w sprawie.

2. Zakres zabezpieczenia na poczet grożącej kary grzywny powinien odpowiadać przewidywanemu wymiarowi tej kary.

§ 166. 1. Prokurator po wydaniu postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym występuje z wnioskiem do właściwego sądu wojskowego o nadanie postanowieniu klauzuli wykonalności, o ile przepis szczególny tak stanowi.

2. Odpis postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym doręcza się podejrzanemu za zwrotnym pokwitowaniem odbioru, które załącza się do akt postępowania przygotowawczego. Podejrzanemu, wobec którego zastosowano tymczasowe aresztowanie, odpis postanowienia doręcza się podczas przesłuchania lub za pośrednictwem administracji aresztu śledczego, natomiast podejrzanemu przebywającemu na wolności za pośrednictwem organu egzekucyjnego.

3. Przesyłając organowi egzekucyjnemu postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym do wykonania, prokurator w piśmie przewodnim wskazuje mienie podejrzanego ujawnione w toku postępowania przygotowawczego i miejsce, w którym ono się znajduje.

4. W sprawach, w których Żandarmeria Wojskowa dokonała tymczasowego zajęcia mienia ruchomego, jeden egzemplarz protokołu zajęcia dołącza się do akt postępowania przygotowawczego, a drugi przesyła się wraz z postanowieniem o zabezpieczeniu organowi egzekucyjnemu, czyniąc stosowną wzmiankę w piśmie przewodnim.

§ 167. Zajęte ruchomości, z wyjątkiem kosztowności, książeczek oszczędnościowych, kart płatniczych, pieniędzy i innych papierów wartościowych, można pozostawić u podejrzanego lub jego rodziny albo oddać na przechowanie osobie godnej zaufania. Dotyczy to zwłaszcza pojazdów samochodowych, maszyn i urządzeń technicznych wymagających niezbędnej konserwacji.

§ 168. 1. O wydaniu postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym w sprawie, w której dokonano tymczasowego zajęcia, zawiadamia się za zwrotnym poświadczeniem odbioru osobę, której oddano pod dozór zajęte ruchomości.

2. Jeżeli w sprawie, o której mowa w ust. 1, prokurator odstąpił od wydania postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym, o upadku tymczasowego zajęcia należy zawiadomić podejrzanego i osobę, której oddano na przechowanie zajęte ruchomości.

§ 169. O uchyleniu postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym zawiadamia się podejrzanego i organ egzekucyjny, któremu postanowienie przestano do wykonania.

§ 170. Nadesłany przez organ egzekucyjny protokół dokonanej zajęcia mienia składa się do akt postępowania przygotowawczego, a w odpisie — do akt nadzoru. Jeżeli akta sprawy znajdują się już w sądzie wojskowym, jeden egzemplarz protokołu należy przesłać sądowi wojskowemu w celu dołączenia do właściwych akt.

Rozdział 8

Zawieszenie postępowania

§ 171. 1. Jeżeli do czasu zakończenia śledztwa lub dochodzenia prowadzonego przeciwko kilku podejrzanym wobec jednego z nich zachodzi przeszkoda, o której mowa w art. 22 § 1 kpk, przed sporządzeniem aktu oskarżenia należy wyłączyć sprawę tego podejrzanego do odrębnego postępowania.

2. Gdy wobec podejrzanych działających wspólnie odrębne postępowanie ograniczyłoby w sposób znaczny możliwość wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy, przeszkoda po stronie jednego z podejrzanych może być podstawą zawieszenia postępowania w całości.

§ 172. 1. Przed zatwierdzeniem postanowienia o zawieszeniu postępowania prokurator bada, czy zostały zebrane i zabezpieczone w sprawie wszystkie dostępne materiały dowodowe i czy podjęto niezbędne czynności w celu wykrycia i ujęcia podejrzanego.

2. Jeżeli prokurator uzna zawieszenie postępowania za przedwczesne, poleca uzupełnienie postępowania we wskazanym przez siebie kierunku.

§ 173. Zawieszając postępowanie z powodu nieujęcia podejrzanego, prokurator w celu ustalenia miejsca jego pobytu zarządza poszukiwania za pośrednictwem Żandarmerii Wojskowej lub Policji.

§ 174. Jeżeli poszukiwany popełnił czyn zabroniony uzasadniający podejrzenie zaistnienia przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, istotnego z uwagi na ich rodzaj, charakter, skutki i oddziaływanie społeczne, a poszukiwania podejrzanego przez Żandarmerię Wojskową lub Policję okazały się bezskuteczne, prokurator występuje do sądu wojskowego z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania oraz wydaje postanowienie o poszukiwaniu listem gończym.

§ 175. Pismo zarządzające poszukiwania lub postanowienie o poszukiwaniu listem gończym przesyła się do jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej oraz Policji właściwej ze względu na miejsce ostatniego zamieszkania podejrzanego.

§ 176. W czasie zawieszenia postępowania przygotowawczego należy okresowo, nie rzadziej niż raz w ciągu 6 miesięcy, sprawdzać, czy przyczyny zawieszenia trwają nadal.

§ 177. 1. Po ustaniu przyczyn zawieszenia postępowania prokurator wydaje postanowienie o jego podjęciu.

2. Jeżeli ustały przyczyny, które spowodowały zarządzenie poszukiwania lub wydanie postanowienia o poszukiwaniu listem gończym, należy niezwłocznie odwołać poszukiwanie i zawiadomić o tym właściwą jednostkę Żandarmerii Wojskowej oraz Policji, podając powód odwołania.

3. W przypadku uchylecia postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania należy także uchylić w stosunku do tej samej osoby postanowienie o poszukiwaniu listem gończym oraz odwołać list gończy.

Rozdział 9

Zakończenie postępowania przygotowawczego

§ 178. Umarzając śledztwo lub dochodzenia, na podstawie art. 322 kpk, jako przyczynę umorzenia można dodatkowo wskazać:

- 1) niewykrycie sprawcy przestępstwa;
- 2) okoliczność, że podejrzany nie popełnił zarzucanego mu czynu zabronionego.

§ 179. 1. Śledztwo lub dochodzenie może być umorzony w całości albo w części. Umorzenie w części może dotyczyć osób, zarzuconych czynów lub zdarzeń objętych tym postępowaniem.

2. Jeżeli stwierdzono, że podejrzany nie popełnił zarzucanego mu czynu zabronionego, a jednocześnie nie wykryto sprawcy, w postanowieniu wymienia się obie przyczyny umorzenia postępowania.

§ 180. W uzasadnieniu postanowienia o umorzeniu śledztwa lub dochodzenia należy wymienić osoby, przeciwko którym toczyło się postępowanie, oraz zarzuty albo zdarzenia będące jego przedmiotem, zwięźle przedstawić czynności, jakich dokonano, i poczynione ustalenia, ocenić zebrane dowody oraz wskazać powody faktyczne i prawne, które zadecydowały o umorzeniu i przyjętej podstawie tego umorzenia.

§ 181. Jeżeli w wyniku śledztwa lub dochodzenia prowadzonego przeciwko kilku podejrzanym zachodzą podstawy do warunkowego umorzenia postępowania karnego w stosunku do jednego lub niektórych z nich, a co do innych należy sporządzić akt oskarżenia, prokurator wyłącza postanowieniem sprawę w odpowiedniej części do odrębnego prowadzenia.

§ 182. Po zakończeniu postępowania przygotowawczego w sprawach związanych z utratą dokumentów oznaczonych klauzulą „ściśle tajne” lub „tajne” i uprawomocnieniu się postanowienia o umorzeniu prokurator niezwłocznie przesyła kopię tego postanowienia do:

- 1) dowódcy jednostki wojskowej, w której dokument utracono;
- 2) wydawcy dokumentu;
- 3) Departamentu Ochrony Informacji Niejawnych Ministerstwa Obrony Narodowej;
- 4) Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego.

§ 183. W sytuacji określonej w art. 661 § 4 kpk, nie przychylając się do wniosku pokrzywdzonego o umorzenie postępowania, prokurator wydaje postanowienie o objęciu ścigania z urzędu ze względu na interes społeczny.

Rozdział 10

Terminy i zażalenia

§ 184. Do okresu postępowania przygotowawczego nie wlicza się czasu, jaki upływa:

- 1) od dnia wydania postanowienia o zamknięciu śledztwa, a w dochodzeniu — od wniesienia aktu oskarżenia, w przypadkach określonych w art. 325g § 1 kpk — od dnia wydania postanowienia o zamknięciu dochodzenia do dnia wpływu akt sprawy z sądu wojskowego na skutek zwrotu sprawy na podstawie art. 345 § 1 kpk;
- 2) od dnia wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania do dnia jego podjęcia;
- 3) od dnia skierowania sprawy do postępowania mediacyjnego do dnia wpływu sprawy po zakończeniu tego postępowania;
- 4) od dnia wydania postanowienia o umorzeniu postępowania do dnia wpływu akt sprawy z sądu wojskowego po uchyleniu postanowienia o umorzeniu na skutek uwzględnienia zażalenia albo na podstawie art. 328 kpk, a także do dnia wydania postanowienia o podjęciu na nowo lub wznowieniu umorzonego postępowania na podstawie art. 327 kpk.

§ 185. W postanowieniu o skierowaniu sprawy do postępowania mediacyjnego prokurator określa termin zakończenia tego postępowania.

§ 186. Jeżeli z treści zażalenia nie wynika, jakiego postanowienia lub zarządzenia ono dotyczy, prokurator wzywa wnoszącego do uzupełnienia zażalenia.

§ 187. 1. Po otrzymaniu zażalenia na postanowienie w przedmiocie środka zapobiegawczego oraz w przedmiocie zabezpieczenia majątkowego prokurator, nie dostrzegając możliwości uchylenia lub zmiany tych postanowień, niezwłocznie przesyła zażalenie wraz z aktami sądowi wojskowemu, który wydał zakazane orzeczenie bądź jest właściwy do rozpoznania zażalenia, i przedstawia uzasadniony wniosek o podjęcie stosownego rozstrzygnięcia.

2. Po otrzymaniu zażalenia o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw prokurator, nie dostrzegając możliwości przychylenia się do tego zażalenia, niezwłocznie przesyła je wraz z aktami sądowi właściwemu do rozpoznania sprawy.

3. W wypadku przychylenia się do zażalenia na postanowienie, o którym mowa w ust. 2, prokurator wszczyna postępowanie przygotowawcze lub wydaje polecenie jego wszczęcia i przeprowadzenia.

4. Po otrzymaniu zażalenia na zarządzenie o nieprzyjęciu środka odwoławczego złożonego na postanowienie o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw prokurator, nie dostrzegając możliwości przychylenia się do tego zażalenia, przesyła je wraz z aktami sądowi właściwemu do rozpoznania sprawy.

§ 188. 1. Uznając, że nie ma podstaw do uwzględnienia zażalenia na postanowienie kończące postępowanie, prokurator jest obowiązany przedstawić je niezwłocznie właściwemu sądowi wojskowemu wraz z aktami sprawy i wnioskiem zawierającym jego stanowisko co do zasadności zażalenia.

2. Przed dokonaniem czynności, o których mowa w ust. 1, prokurator może osobiście przedsięwziąć lub zlecić Żandarmerii Wojskowej sprawdzenie nowych istotnych faktów i dowodów, na które powołuje się wnoszący zażalenie.

Rozdział 11

Podjęcie na nowo i wznowienie umorzonego postępowania; podjęcie postępowania sprawdzającego

§ 189. Postanowienie o podjęciu na nowo umorzonego śledztwa, dochodzenia lub postępowania sprawdzającego należy wydać niezwłocznie po ujawnieniu okoliczności wskazującej, że umorzenie postępowania było niezasadne albo że postępowanie sprawdzające wymaga uzupełnienia.

§ 190. 1. W uzasadnieniu postanowienia o podjęciu na nowo lub wznowieniu umorzonego postępowania należy wskazać okoliczności stanowiące podstawę jego wydania.

2. O podjęciu na nowo i o wznowieniu umorzonego postępowania oraz o podjęciu postępowania sprawdzającego zawiadamia się pokrzywdzonego oraz instytucję państwową, samorządową lub społeczną, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, a o wznowieniu — również podejrzanego.

§ 191. Po podjęciu na nowo umorzonego postępowania albo jego wznowieniu bądź uchyleniu prawomocnego postanowienia o umorzeniu dochodzenia wydaje się postanowienie o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, jeżeli nie było uprzednio wydane.

§ 192. 1. Pismo zawierające żądanie wszczęcia lub kontynuacji postępowania przygotowawczego w sprawie, w której uprawomocniło się postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia albo o jego umorzeniu, o ile nie uzasadnia wszczęcia lub podjęcia na nowo postępowania, pozostawia się w aktach sprawy. Odpowiedzi składającemu pismo udziela kierownik jednostki, w której wydano lub zatwierdzono postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia albo o jego umorzeniu. Odpowiedź powinna zawierać informację o możliwości pozostawienia bez biegu następnych pism w tej samej sprawie, jeżeli nie zostaną przedstawione nowe okoliczności uzasadniające wszczęcie lub kontynuację prawomocnie umorzonego postępowania przygotowawczego.

2. Pismo kwestionujące zasadność prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego przeciwko osobie, będące co do istoty wnioskiem o wznowienie postępowania, przekazuje się do rozpoznania prokuratorowi nadrzędnemu nad prokuratorem, który wydał lub zatwierdził to postanowienie. Pismo informujące o braku podstaw do wydania postanowienia w trybie art. 327 § 2 kpk powinno zawierać także informację o możliwości pozostawienia bez biegu następnych pism w tej sprawie, jeżeli nie zostaną przedstawione w nich nowe okoliczności uzasadniające wznowienie postępowania.

3. Jeżeli pismo zawiera wniosek o wydanie postanowienia przewidzianego w art. 328 kpk lub taka potrzeba wyłoni się w toku badania sprawy, pismo wraz z aktami i stosownym wnioskiem wojskowego prokuratora okręgowego przekazuje się Naczelnej Prokuraturze Wojskowej. Pismo informujące o braku podstaw do wydania postanowienia na podstawie art. 328 kpk podpisuje szef właściwego oddziału.

Rozdział 12

Nadzór prokuratora nad postępowaniem przygotowawczym prowadzonym przez inne uprawnione organy

§ 193. 1. Obowiązkiem prokuratora sprawującego nadzór nad postępowaniem przygotowawczym jest zapewnienie sprawnego i zgodnego z przepisami procedury karnej oraz niniejszego regulaminu przebiegu tego postępowania.

2. Ze szczególną starannością prokurator nadzoru je postępowanie przygotowawcze przeciwko osobie tymczasowo aresztowanej.

§ 194. 1. Powierzając Żandarmerii Wojskowej lub innym organom przeprowadzenie śledztwa w całości albo w określonym zakresie, prokurator udziela wytycznych oraz określa termin do przedstawienia planu śledztwa, jeżeli zachodzi potrzeba jego sporządzenia, albo planu czynności śledczych. Plan ten podlega kontroli prokuratora, który w razie potrzeby dokonuje w nim zmian i uzupełnień oraz wskazuje czynności procesowe, których dokona sam lub w których chce uczestniczyć.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy nie zachodzą przesłanki z art. 315 § 2 kpk, prokurator może zastrzec, że dopuszczenie stron do udziału w czynnościach śledczych wymaga jego zgody.

§ 195. Prokurator, sprawując nadzór w sprawach, w których organ dochodzeniowy wszczął dochodzenie z własnej inicjatywy, ocenia prawidłowość przebiegu postępowania przy rozpoznawaniu wniosków o przedłużenie czasu trwania dochodzenia.

§ 196. 1. Jeżeli zachodzi potrzeba przedłużenia czasu trwania dochodzenia, prokurator powinien spowodować przedłożenie mu wniosku o przedłużenie czasu trwania dochodzenia wraz z aktami sprawy nie później niż na 7 dni przed upływem terminu dochodzenia.

2. Jeżeli zachodzi potrzeba przedłużenia tymczasowego aresztowania, wniosek organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze wraz z aktami sprawy powinien wpłynąć do prokuratora nie później niż na 14 dni przed upływem terminu tymczasowego aresztowania.

§ 197. Zapoznając się z aktami sprawy i oceniając przebieg postępowania, prokurator zwraca uwagę na realizację celów i zadań postępowania przygotowawczego, a w szczególności na:

- 1) prawidłową realizację kierunku postępowania;
- 2) prawidłowość przeprowadzenia i udokumentowania dowodów;
- 3) szybkość postępowania, a zwłaszcza koncentrację czynności;
- 4) prawidłowość przeprowadzenia czynności związanych z przedstawieniem zarzutów;
- 5) procesową potrzebę stosowania środków zapobiegawczych i zabezpieczenia majątkowego;
- 6) zakres przedmiotowy i podmiotowy postępowania;
- 7) należyte wyjaśnienie okoliczności sprawy;
- 8) realizację uprawnień procesowych uczestników postępowania;
- 9) sprawdzenie wyjaśnień podejrzanych;
- 10) ujawnienie okoliczności sprzyjających popełnieniu przestępstwa lub przestępstwa skarbowego;
- 11) dostosowanie do potrzeb konkretnej sprawy ilościowego zgromadzenia dowodów, przeprowadzenie ich w odpowiednim momencie i w odpowiedniej kolejności;
- 12) techniczną stronę akt sprawy, a zwłaszcza na przejrzystość ułożenia materiałów, numerację kart i szatę graficzną.

§ 198. 1. W razie potrzeby prokurator nadzorujący zastrzega swój udział w czynnościach procesowych, osobiste ich przeprowadzenie bądź przejęcie sprawy do swego prowadzenia.

2. Jeżeli dobro śledztwa lub dochodzenia wymaga zmiany prowadzącego postępowanie przygotowawcze, prokurator zwraca się o to do jego przełożonego służbowego.

3. W przypadku uznania, że dany organ nie daje gwarancji prawidłowego przeprowadzenia postępowania, prokurator przejmuje śledztwo lub dochodzenie do swego prowadzenia.

§ 199. W razie potrzeby uzupełnienia zamkniętego śledztwa lub dochodzenia prokurator wydaje postanowienie o uchyleniu postanowienia o zamknięciu śledztwa lub dochodzenia i określa czynności do wykonania.

§ 200. Zatwierdzenie postanowienia o odmowie wszczęcia oraz o zawieszeniu śledztwa lub dochodzenia bądź o jego umorzeniu, a także aktu oskarżenia sporządzonego przez Żandarmerię Wojskową w dochodzeniu następuje na oryginale i odpisie dokumentu, ze wskazaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego prokuratora oraz daty. Odpis zatwierdzonego dokumentu załącza się do akt podręcznych.

§ 201. Jeżeli postanowienie o odmowie wszczęcia albo o umorzeniu śledztwa lub dochodzenia wymaga zmian i poprawek, prokurator zwraca je organowi prowadzącemu postępowanie w celu ich dokonania lub sam sporządza postanowienie.

§ 202. Jeżeli akt oskarżenia sporządzony przez Żandarmerię Wojskową w dochodzeniu nie odpowiada wymaganiom ustawowym, prokurator poleca poprawić go lub sam go sporządza albo wydaje postanowienie, o którym mowa w art. 331 § 1 kpk.

§ 203. W ramach nadzoru, o którym mowa w art. 326 § 1 kpk, prokurator sprawdza w szczególności:

- 1) szybkość i trafność podejmowania pierwszych czynności po otrzymaniu zawiadomienia o przestępstwie;
- 2) sposób dokumentowania ustnych zawiadomień o przestępstwie oraz zasadność wszczynania dochodzeń;
- 3) prawidłowość decyzji o zatrzymaniu osób podejrzanych oraz zawiadomienia prokuratora o tych decyzjach;
- 4) przestrzeganie terminów śledztw i dochodzeń oraz postępowań sprawdzających.

§ 204. Spostrzeżenia i uwagi dotyczące pracy dochodzeniowo-śledczej wynikające z nadzoru prokurator przekazuje komendantowi właściwej jednostki Żandarmerii Wojskowej, a w rażących przypadkach niewykonania polecenia prokuratora w postępowaniu przygotowawczym występuje do przełożonego żołnierza z żądaniem wszczęcia przeciwko niemu postępowania służbowego lub dyscyplinarnego.

§ 205. Zasady sprawowania nadzoru nad pracą dochodzeniową Żandarmerii Wojskowej mają odpowiednie zastosowanie do nadzoru prokuratora nad pracą innych organów uprawnionych do prowadzenia dochodzeń.

§ 206. Wojskowy prokurator garnizonowy lub prokurator przez niego wyznaczony co najmniej raz w roku dokonuje kontroli dochodzeń prowadzonych przez organy państwowe posiadające uprawnienia oskarżycieli publicznych i w razie potrzeby udziela tym organom niezbędnego instruktażu w zakresie czynności w postępowaniu przygotowawczym.

Rozdział 13

Akt oskarżenia

§ 207. W akcie oskarżenia oprócz tytułu i daty pisma oraz danych wymienionych w art. 119 § 1 i art. 332 § 1 i 2 kpk należy:

- 1) w nagłówku podać imię i nazwisko osoby objętej oskarżeniem, jej stopień wojskowy oraz przydział służbowy, a w odniesieniu do pracownika wojska — jego miejsce zatrudnienia, ze wskazaniem kwalifikacji prawnej zarzucanego jej czynu, z uwzględnieniem wymogów prawidłowej kwalifikacji prawnej, w szczególności odnośnie do zbiegu przepisów, o którym mowa w art. 11 § 2 kk;
- 2) poniżej nagłówka wskazać dane osobowe oskarżonego, dotyczące w szczególności: obywatelstwa, stanu cywilnego i rodzinnego, wykształcenia, zawodu, stanu majątkowego oraz karalności sądowej, a w odniesieniu do żołnierzy: datę powołania do służby wojskowej, przynależność służbową oraz dane dotyczące wyróżnień i ukarań dyscyplinarnych;
- 3) podać dane dotyczące zatrzymania, zastosowania tymczasowego aresztowania albo innego środka zapobiegawczego;
- 4) w przypadku objęcia oskarżeniem kilku osób wymienić w kolejności sprawców, podżegaczy, pomocników i inne osoby, których przestępstwo pozostaje w ścisłym związku z przestępstwem sprawy, zamieszczając po danych każdego z nich stawiane im zarzuty w zasadzie w porządku chronologicznym, jednakże tak, aby czyny zagrożone surowszymi karami poprzedzały inne zarzuty;
- 5) w przypadku sporządzenia osobnych konkluzji w odniesieniu do poszczególnych oskarżonych wymienić w każdej z nich imiona i nazwiska wszystkich współsprawców objętych aktem oskarżenia; jeżeli jednak przeciwko współsprawcy toczy się odrębne postępowanie, jego nazwiska nie zamieszcza się w konkluzji, podając je tylko w uzasadnieniu.

§ 208. 1. Wskazanie sądu wojskowego właściwego do rozpoznania sprawy następuje przez wymienienie nazwy tego sądu i jego siedziby oraz powołanie przepisów uzasadniających właściwość rzeczową i miejscową.

2. W sprawach o przestępstwa skarbowe w akcie oskarżenia należy wskazać finansowy organ postępo-

wania przygotowawczego lub jego przedstawiciela uprawnionych obok prokuratora do działania w charakterze oskarżyciela publicznego.

§ 209. 1. W uzasadnieniu aktu oskarżenia należy wskazać, co do których oskarżonych wydano postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym oraz w jakiej części wyłączono materiały do odrębnego postępowania lub postępowanie umorzono.

2. Na marginesie uzasadnienia, a także listy, wykazu i wniosku, wymienionych w art. 333 kpk, należy podać właściwe numery kart akt sprawy dotyczące powołanego dowodu lub osoby.

§ 210. 1. Akt oskarżenia przesyła do sądu wojskowego wojskowy prokurator okręgowy lub wojskowy prokurator garnizonowy.

2. W piśmie do sądu wojskowego należy zamieścić:

- 1) wzmiankę o wystaniu zawiadomień, o których mowa w art. 334 § 2 kpk, z podaniem ich daty;
- 2) wzmiankę o przekazaniu tymczasowo aresztowanego do dyspozycji sądu wojskowego;
- 3) informację o miejscu przechowywania i o przekazaniu do dyspozycji sądu wojskowego dowodów rzeczowych, których nie dołączono do akt sprawy, oraz o dokonanych zabezpieczeniach majątkowych;
- 4) wniosek o rozpoznanie wytoczonego równocześnie powództwa cywilnego lub wzmiankę o zgłoszeniu powództwa w toku postępowania przygotowawczego albo o wystąpieniu z wnioskiem, o którym mowa w art. 49a kpk.

3. Do akt sprawy należy dołączyć po jednym odpisie aktu oskarżenia dla każdego z oskarżonych, a jeżeli oskarżony pozbawiony wolności ma obrońcę — również dla obrońcy.

4. Zwrotne pokwitowanie odbioru zawiadomień, o których mowa w art. 334 § 2 kpk, przesyła się niezwłocznie po ich otrzymaniu do sądu wojskowego w ślad za aktem oskarżenia.

5. W razie umieszczenia w akcie oskarżenia wniosku, o którym mowa w art. 335 kpk, dokonane uprzednio przez prokuratora z oskarżonym uzgodnienie dotyczące orzeczenia kary lub środka karnego powinno być zawarte w protokole wyjaśnień bądź wyrażone w odrębnym dokumencie.

§ 211. Z aktem oskarżenia przesyła się do wiadomości sądu wojskowego oprócz listy ujawnionych pokrzywdzonych z podaniem ich adresów także wykaz adresów innych osób wzywanych do sądu wojskowego. Nie dotyczy to adresu oskarżonego.

§ 212. 1. Przekazanie tymczasowo aresztowanego do dyspozycji sądu wojskowego następuje równocześnie z przesłaniem aktu oskarżenia. O przesłaniu aktu oskarżenia i przekazaniu tymczasowo aresztowanego do dyspozycji sądu wojskowego powiadamia się dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego, w którym aresztowany tymczasowo przebywa.

2. W przypadku zastosowania w postępowaniu przygotowawczym poręczenia lub dozoru przełożonego wojskowego lub Policji o przestąpieniu do sądu wojskowego aktu oskarżenia należy zawiadomić poręczającego, osobę wyznaczoną przez przełożonego wojskowego do sprawowania dozoru lub jednostkę organizacyjną Policji sprawującą dozór nad podejrzanym.

§ 213. 1. Prokurator może jednocześnie z wniesieniem aktu oskarżenia wytoczyć powództwo cywilne, jeżeli według jego oceny wymaga tego interes społeczny, a dowody zebrane w postępowaniu przygotowawczym są wystarczające do uwzględnienia powództwa. W przypadku wytoczenia powództwa do akt sprawy należy dołączyć wymaganą liczbę odpisów pozwu.

2. Na wniosek pokrzywdzonej osoby fizycznej lub po uzyskaniu jej zgody prokurator powinien wytoczyć powództwo cywilne, zwłaszcza jeżeli na skutek ułomności, niezaradności lub z innej przyczyny ma ograniczoną możliwość samodzielnego dochodzenia przysługujących jej roszczeń lub przemawia za tym wzgląd na zasady współżycia społecznego.

DZIAŁ IV

Postępowanie karne w stosunkach międzynarodowych

Rozdział 1

Pomoc prawna

§ 214. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej w sprawie karnej sporządza się wtedy, gdy zachodzi konieczność dokonania za granicą czynności procesowych lub uzyskania niezbędnego materiału dowodowego.

§ 215. 1. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej w sprawie karnej powinien być sporządzony w języku polskim, podpisany przez wojskowego prokuratora okręgowego oraz opatrzony pieczęcią urzędową prokuratury.

2. We wniosku należy przytoczyć w miarę możliwości dane personalne oraz adresy osoby podejrzanej i świadków, określić zwięźle stan faktyczny sprawy, ze wskazaniem kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego podejrzanemu, wskazać czynności, które mają być przeprowadzone, a w miarę potrzeby dołączyć materiały pozwalające na zidentyfikowanie osób, których czynności mają dotyczyć.

§ 216. 1. Jeżeli umowa o obrocie prawnym nie przewiduje bezpośredniej wymiany wniosków o pomoc prawną pomiędzy właściwymi prokuratorami, wnioski te przesyła się w dwóch egzemplarzach bez wskazania adresata do Naczelnej Prokuratury Wojskowej, która przesyła je do właściwego organu obcego państwa.

2. Wniosek kierowany za granicę bezpośrednio przez właściwego prokuratora powinien powoływać się na postanowienia umowy o obrocie prawnym.

§ 217. Wniosek o przesłuchanie obywatela polskiego przebywającego za granicą przez urząd konsularny Rzeczypospolitej Polskiej wojskowy prokurator okręgowy przesyła bezpośrednio do właściwego urzędu konsularnego.

§ 218. Wyjazd prokuratora w celu wzięcia udziału w czynnościach przeprowadzanych za granicą wymaga zgody Naczelnego Prokuratora Wojskowego.

§ 219. Czynności w ramach pomocy prawnej powinny być dokonane przez prokuratora wojskowej prokuratury okręgowej albo prokuratora wojskowej prokuratury garnizonowej pod nadzorem służbowym wojskowej prokuratury okręgowej. Protokoły i inne dokumenty opatruje się pieczęcią urzędową, a ich odpisy pozostawia się w aktach nadzoru.

§ 220. 1. Obywateli państw obcych występujących w postępowaniu karnym w charakterze stron poucza się o obowiązku wynikającym z art. 138 kpk.

2. Poza przypadkami określonymi w art. 586 § 1 i art. 613 § 1 kpk oraz gdy nie nastąpiło pouczenie o treści art. 138 kpk, doręczenie pisma stronie i osobie składającej poręczenie majątkowe, a przebywającej w kraju, z którym Rzeczpospolita Polska zawarła umowę o obrocie prawnym, odbywa się w trybie przewidzianym w tej umowie. Osobie przebywającej w innym kraju doręcza się pismo wraz z tłumaczeniem drogą pocztową za zwrotnym poświadczeniem odbioru.

§ 221. 1. Wniosek o powołanie zespołu polskiego, o którym mowa w art. 589c kpk, wojskowy prokurator okręgowy kieruje drogą służbową do Naczelnego Prokuratora Wojskowego.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, powinien określać przesłanki uzasadniające powołanie zespołu polskiego przewidziane w art. 589c § 1 kpk, a także okoliczności, które powinno zawierać porozumienie o powołaniu takiego zespołu, zawarte w art. 589b § 3 kpk, wraz z ich uzasadnieniem.

§ 222. 1. Tryb określony w § 221 ust. 1 stosuje się także w przypadku delegowania prokuratora do zespołu, o którym mowa w art. 589d § 1 kpk, chyba że wniosek o delegowanie właściwy organ państwa współpracującego skieruje bezpośrednio do Naczelnego Prokuratora Wojskowego.

2. W przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 589e § 1 kpk, prokurator uczestniczący w pracach zespołu przedstawia niezwłocznie prokuratorowi przełożonemu informację na piśmie.

Rozdział 2

Wydawanie osób ściganych

§ 223. Do wniosku o wydanie przez państwo obce osoby ściganej kierowanego do Naczelnej Prokuratury Wojskowej należy załączyć akta sprawy wraz z odpisami podstawowych materiałów dowodowych oraz w miarę możliwości rysopisy i inne materiały identyfikacyjne.

§ 224. 1. Czynności zastrzeżone dla prokuratora powinny być wykonywane przez prokuratora właściwej wojskowej prokuratury okręgowej. W toku tych czynności należy przede wszystkim ustalić, czy zachodzą warunki do wydania osoby ściganej, w szczególności określone w art. 604 kpk, oraz czy sprawca jest osobą podlegającą wydaniu w myśl ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2000 r. Nr 28, poz. 353, z późn. zm.¹¹⁾).

2. O wyjaśnienie wątpliwości w przedmiocie obywatelstwa osoby objętej wnioskiem państwa obcego o ekstradycję należy zwracać się do właściwego urzędu, a w przypadku stwierdzenia, że uzyskanie dowodów obywatelstwa polskiego nastąpiło z naruszeniem prawa, należy wystąpić o unieważnienie odnośnych dokumentów.

3. Jeżeli w toku czynności zajdzie potrzeba uzyskania dodatkowych danych od organu występującego o wydanie osób ściganych, należy przedstawić zebrane materiały wraz z odpowiednim wnioskiem Naczelnej Prokuraturze Wojskowej.

§ 225. Po ustaleniu, że osoba wskazana we wniosku państwa obcego podlega ekstradycji, prokurator przesłuchuje tę osobę w charakterze podejrzanego, przesłuchuje świadków i w miarę potrzeby dokonuje innych czynności, po czym wnosi sprawę do właściwego miejscowo wojskowego sądu okręgowego.

§ 226. Prokurator bierze udział w posiedzeniu sądu wojskowego dotyczącym wydania opinii w przedmiocie wydania osoby ściganej.

§ 227. 1. Przy występowaniu do sądu wojskowego z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania na wniosek organu państwa obcego obowiązują ogólne przepisy o dopuszczalności stosowania środków zapobiegawczych.

2. Zawiadamiając bezpośrednio organ ścigający państwa obcego i Naczelną Prokuraturę Wojskową o zastosowaniu przez sąd wojskowy tymczasowego aresztowania cudzoziemca, należy podać datę zatrzymania.

Rozdział 3

Przekazywanie osób ściganych na podstawie europejskiego nakazu aresztowania

§ 228. 1. Wniosek o wydanie europejskiego nakazu aresztowania, zwanego dalej „nakazem”, kieruje do wojskowego sądu okręgowego właściwy wojskowy prokurator okręgowy.

2. Na podstawie informacji otrzymanej z właściwego sądu wojskowego wojskowy prokurator okręgowy występuje do wojskowego sądu okręgowego z wnioskiem o wydanie nakazu także w sprawach zawistych w postępowaniu jurysdykcyjnym i wykonawczym.

3. Jeżeli miejsce pobytu osoby ściganej jest znane, prokurator jednocześnie wnosi do wojskowego sądu okręgowego o przekazanie nakazu właściwemu organowi sądowemu państwa wykonania nakazu. Jeżeli miejsce pobytu osoby ściganej nie jest znane, odpis nakazu przekazuje się Naczelnej Prokuraturze Wojskowej z wnioskiem o wdrożenie poszukiwań międzynarodowych.

4. Przejęcia osoby ściganej, przekazywanej do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie nakazu, dokonuje właściwa wojskowa prokuratura okręgowa po bezpośrednich uzgodnieniach z organem sądowym państwa wykonania nakazu albo za pośrednictwem punktów kontaktowych Europejskiej Sieci Sądowniczej lub Prokuratury Krajowej. W celu wydania tymczasowo aresztowanego z aresztu śledczego należy przestać administracji aresztu śledczego nakaz wydania wraz z odpisem postanowienia wojskowego sądu okręgowego o przekazaniu osoby ściganej.

§ 229. 1. Organami uprawnionymi do przyjmowania europejskich nakazów aresztowania, zwanych dalej „nakazami europejskimi”, wydanych przez organy innych państw członkowskich Unii Europejskiej (bezpośrednio od tych organów, Interpolu lub Naczelnej Prokuratury Wojskowej) są właściwe miejscowo wojskowe prokuratury okręgowe.

2. Po dokonaniu czynności, o których mowa w art. 607k § 2—4 kpk, wojskowy prokurator okręgowy kieruje sprawę do właściwego miejscowo wojskowego sądu okręgowego z wnioskiem o wydanie postanowienia o przekazaniu osoby ściganej lub o wydanie postanowienia o odmowie przekazania osoby ściganej. Kierując wniosek o wydanie postanowienia o przekazaniu osoby ściganej, prokurator wnosi jednocześnie o zastosowanie wobec tej osoby tymczasowego aresztowania lub, jeżeli szczególne względy przemawiają za odstąpieniem od stosowania tego środka, innego środka zapobiegawczego.

§ 230. Udział prokuratora w czynnościach wojskowego sądu okręgowego związanych z wydaniem i wykonaniem europejskiego nakazu aresztowania jest obowiązkowy.

§ 231. O każdym przypadku wystąpienia do wojskowego sądu okręgowego o wydanie nakazu oraz o przyjęciu nakazu europejskiego od organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej, a także o decyzji sądu wojskowego w tym zakresie wojskowy prokurator okręgowy niezwłocznie informuje Naczelną Prokuraturę Wojskową. Naczelną Prokuraturę Wojskową należy również informować o niedotrzymaniu terminów wydania postanowienia w przedmiocie przekazania osoby ściganej określonych w art. 607m § 1 i 2 kpk oraz o wystąpieniu przeszkód w jej przekazaniu, o których mowa w art. 607n § 2 kpk.

Rozdział 4

Przejęcie i przekazanie ścigania karnego

§ 232. 1. W sprawie, w której przejęte postępowanie karne zawiera wniosek pokrzywdzonego o naprawienie szkody, należy, kierując do sądu wojskowego akt oskarżenia, wnosić i popierać powództwo cywilne.

¹¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 42, poz. 475, z 2003 r. Nr 128, poz. 1175, z 2005 r. Nr 94, poz. 788, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 144, poz. 1043 oraz z 2007 r. Nr 120, poz. 818.

2. Do akt sprawy przekazywanego postępowania karnego należy dołączyć udokumentowany wniosek pokrzywdzonego o naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem.

§ 233. 1. Do bezpośredniego porozumiewania się w sprawach karnych z urzędami konsularnymi państw obcych w Rzeczypospolitej Polskiej są uprawnieni wojskowi prokuratorzy okręgowi lub upoważnieni przez nich prokuratorzy.

2. Do urzędów, o których mowa w ust. 1, należą:

- 1) konsulaty generalne, konsulaty, wicekonsulaty i agencje konsularne działające w ramach swej właściwości terytorialnej;
- 2) wydziały konsularne przedstawicielstw dyplomatycznych obejmujące zakresem swej działalności całe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli dane państwo nie ma w Rzeczypospolitej Polskiej konsulatów, lub obejmujące terytorium niewchodzące w zakres właściwości konsulatów.

§ 234. W przypadku wątpliwości, czy pracownik przedstawicielstwa dyplomatycznego albo urzędu konsularnego korzysta z immunitetu jurysdykcyjnego przewidzianego w art. 578 i 579 kpk lub na mocy postanowień Konwencji wiedeńskiej o stosunkach dyplomatycznych, sporządzonej w Wiedniu dnia 18 kwietnia 1961 r. (Dz. U. z 1965 r. Nr 37, poz. 232), bądź poszczególnych umów konsularnych — należy się zwracać z odpowiednim zapytaniem do Protokołu Dyplomatycznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych za pośrednictwem Naczelną Prokuratury Wojskowej.

§ 235. 1. Doręczenia odpisu decyzji merytorycznej w sprawie przeciwko pracownikowi przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego dokonuje Protokół Dyplomatyczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych na wniosek Naczelną Prokuratury Wojskowej.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w sprawie, w której pokrzywdzonym jest pracownik lub jednostka organizacyjna przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego.

3. O wszczęciu i zakończeniu postępowania w sprawach dotyczących osób wymienionych w ust. 1 i 2 zawiadamia się Naczelną Prokuraturę Wojskową.

Rozdział 5

Stosowanie środków zapobiegawczych wobec cudzoziemców

§ 236. 1. O zastosowaniu przez sąd i uchyleniu tymczasowego aresztowania wobec obywatela państwa obcego wojskowy prokurator okręgowy niezwłocznie powiadamia Naczelnego Prokuratora Wojskowego oraz wysyła pisemne zawiadomienie bezpośrednio do właściwego terytorialnie urzędu konsularnego lub do właściwego przedstawicielstwa dyplomatycznego. W odniesieniu do obywateli państw obcych, z którymi Rzeczpospolita Polska nie utrzymuje stosunków dyplomatycznych, oraz osób korzystających z prawa azylu zawiadomienie kieruje się do Departamentu

Konsularnego i Polonii Ministerstwa Spraw Zagranicznych, a jego kopię przesyła się do Naczelną Prokuratury Wojskowej.

2. Zawiadomienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania, o którym mowa w ust. 1, powinno zawierać, poza danymi osobowymi, określenie obywatelstwa i miejsca zamieszkania, oznaczenie dokumentu tożsamości, treść przedstawionego zarzutu wraz z kwalifikacją prawną czynu i podstawą prawną tymczasowego aresztowania, datę tymczasowego aresztowania i miejsca osadzenia.

3. Dokument tożsamości cudzoziemca, wobec którego zastosowano tymczasowe aresztowanie, depонуje się w areszcie śledczym.

4. O udzieleniu zezwolenia właściwemu przedstawicielowi dyplomatycznemu lub konsularnemu na wידzenie z tymczasowo aresztowanym cudzoziemcem decyduje wojskowy prokurator okręgowy lub wyznaczony przez niego prokurator, mając na uwadze zasady i terminy określone w konwencji konsularnej, jeżeli została ona zawarta z państwem, którego obywatelem jest tymczasowo aresztowany.

§ 237. Dokumenty przeznaczone do wystania za granicę powinny być sporządzone pismem maszynowym na odpowiednim papierze (nie na formularzach używanych w postępowaniu, z wyjątkiem protokołów przesłuchania) oraz opatrzone pieczęcią urzędową prokuratury. W ich treści nie używa się skrótów.

Rozdział 6

Działalność prokuratorów w przypadku użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa

§ 238. Naczelną Prokurator Wojskowy może skierować prokuratora do służby w jednostce wojskowej poza granicami państwa (w Polskim Kontyngencie Wojskowym) w przypadku użycia lub pobytu Sił Zbrojnych poza granicami państwa, mając na uwadze jego umiejętności zawodowe i wojskowe.

§ 239. 1. Na okres służby poza granicami państwa Naczelną Prokurator Wojskowy określa prokuratorowi, o którym mowa w § 238, zakres obowiązków.

2. Prokurator zajmujący stanowisko etatowe w jednostce wojskowej poza granicami państwa (w Polskim Kontyngencie Wojskowym) podlega służbowo w sprawach wojskowych tylko dowódcy tej jednostki wojskowej i wyłącznie w zakresie nie dotyczącym wykonywania czynności wynikających z zadań przewidzianych w ustawie o prokuraturze.

§ 240. 1. Prokurator w trakcie służby poza granicami państwa przy wykonywaniu obowiązków służbowych uwzględnia przepisy prawa międzynarodowego i prawa krajowego, mając w szczególności na celu ochronę interesów Rzeczypospolitej Polskiej, oraz respektuje zasady konieczności sprawowania narodowej jurysdykcji wobec żołnierzy i pracowników jednostki wojskowej poza granicami państwa (Polskiego Kontyngentu Wojskowego).

2. Prokurator wykonuje również czynności mające na celu realizację zadań na rzecz organizacji międzynarodowej, w której misji uczestniczy jednostka wojskowa poza granicami państwa (Polski Kontyngent Wojskowy), mając na uwadze przede wszystkim poszanowanie interesów Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Do podstawowych zadań prokuratora należy niedopuszczenie do sprawowania jurysdykcji wobec żołnierzy i pracowników jednostki wojskowej poza granicami państwa (Polskiego Kontyngentu Wojskowego) przez organy inne niż państwa polskiego, chyba że prawo polskie lub umowa międzynarodowa stanowią inaczej.

§ 241. 1. Obsługę administracyjną prokuratora sprawuje sekretariat jednostki, w której pełnił on służbę przed skierowaniem za granicę, albo innej jednostki wskazanej w rozkazie przez Naczelnego Prokuratora Wojskowego.

2. Czynności administracyjne na terenie wykonywania zadań poza granicami państwa prokurator może zlecać w niezbędnym zakresie komórkom organizacyjnym jednostek wojskowych poza granicami państwa (Polskiego Kontyngentu Wojskowego), a w szczególności jednostce Żandarmerii Wojskowej.

§ 242. 1. Wykonując obowiązki służbowe, prokurator powinien uwzględniać potrzeby obsługiwanej jednostki wojskowej w zakresie wykonywania przez nią zadań i utrzymania gotowości bojowej, jeżeli nie sprzeciwiają się temu prawo międzynarodowe i obowiązujące ustawodawstwo oraz dobro prowadzonych postępowań karnych.

2. Prokurator sam ma obowiązek wykonywania i zlecania innym organom czynności, w tym procesowych, z uwzględnieniem międzynarodowego prawa konfliktów zbrojnych, a w szczególności zasad prawa humanitarnego dotyczącego konfliktów zbrojnych i ich ofiar.

3. Prowadząc czynności procesowe w ramach postępowania karnego, w tym stosując środki przymusu, prokurator wykonuje je zgodnie z prawem polskim. Uwzględnienie przepisów obowiązujących na terenie misji oraz potrzeb wynikających z panującej sytuacji wojskowej jest dopuszczalne, o ile nie stoi w sprzeczności z prawem polskim.

DZIAŁ V

Udział prokuratora w postępowaniu sądowym w sprawach karnych

Rozdział 1

Przepisy wstępne

§ 243. W postępowaniu przed sądem wojskowym prokurator podejmuje czynności zmierzające do prawidłowego i jednolitego stosowania prawa. W tym celu:

- 1) bierze udział w rozprawach i posiedzeniach;
- 2) składa wnioski dotyczące wymiaru kary i innych rozstrzygnięć;
- 3) zaskarża orzeczenia, które uznaje za niestuszne.

§ 244. Prokurator w toku postępowania sądowego dąży do wyjaśnienia okoliczności sprawy mogących mieć wpływ na treść orzeczenia. Działania podejmowane przez prokuratora powinny uwzględniać wychowawczą rolę procesu karnego oraz przyczyniać się do umacniania autorytetu sądu wojskowego i powagi jego orzeczeń.

Rozdział 2

Udział prokuratora w postępowaniu przed sądem wojskowym pierwszej instancji

§ 245. 1. Prokurator uczestniczy w posiedzeniach sądu wojskowego, gdy ustawa tak stanowi oraz gdy sąd wojskowy rozpoznaje wniosek prokuratora albo rozstrzyga zażalenie na jego decyzję.

2. W posiedzeniu sądu wojskowego rozpoznającego zażalenie na zatrzymanie udział prokuratora jest obowiązkowy, gdy zatrzymanie nastąpiło na jego zarządzenie lub gdy w trybie nadzoru prokurator stwierdził uchybienia.

3. Prokurator powinien uczestniczyć także w innych posiedzeniach, gdy wymaga tego interes postępowania.

§ 246. 1. Do udziału w rozprawie (posiedzeniu) powinien być wyznaczony prokurator, który w danej sprawie prowadził lub nadzorował postępowanie przygotowawcze albo sporządził lub zatwierdził akt oskarżenia.

2. Odstępstwa od zasady określonej w ust. 1 są dopuszczalne w uzasadnionych przypadkach, a w postępowaniu przed wojskowym sądem okręgowym tylko w przypadkach szczególnie uzasadnionych.

§ 247. Na rozprawie (posiedzeniu) prokurator składa wnioski we wszystkich kwestiach wymagających rozstrzygnięcia przez sąd wojskowy i wypowiada się na temat wniosków zgłaszanych przez uczestników postępowania. Wypowiedzi prokuratora powinny zawierać należycie sprecyzowane stanowisko.

§ 248. Prokurator w przemówieniu końcowym, po przedstawieniu istotnych okoliczności sprawy, omówieniu i ocenie dowodów, wskazuje prawne i społeczne aspekty sprawy, uzasadniając kwalifikację prawną czynu, rodzaj i wymiar wnioskowanej kary i środków karnych oraz innych rozstrzygnięć.

§ 249. 1. Z przebiegu i wyników rozprawy (posiedzenia) prokurator składa niezwłocznie sprawozdanie wraz z własną oceną orzeczenia (zarządzenia) przełożonemu, który swoim podpisem pod adnotacją w aktach nadzoru stwierdza przyjęcie sprawozdania. W szczególności prokurator informuje o zastosowaniu przez sąd wojskowy przepisów art. 387 i 397 kpk, czyniąc o tym adnotację w aktach nadzoru. W sprawach rozpoznawanych bez udziału prokuratora zasadność orzeczenia bada i składa sprawozdanie wyznaczony prokurator.

2. Przełożony, niezależnie od oceny prokuratora, może polecić złożenie wniosku o sporządzenie na piśmie uzasadnienia orzeczenia. We wniosku o spo-

ządzenie na piśmie uzasadnienia orzeczenia, które wydano w sprawie obejmującej więcej niż jednego oskarżonego, należy wskazać, którego z oskarżonych wniosek dotyczy.

Rozdział 3

Środki odwoławcze

§ 250. 1. Środek odwoławczy od orzeczenia sądu wojskowego pierwszej instancji przesyła uprawniony prokurator.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia środka odwoławczego.

§ 251. 1. Przy powoływaniu się na dowód w sprawie należy w uzasadnieniu środka odwoławczego wskazać numer karty akt sprawy, a także postanowienia o ujawnieniu dowodu.

2. Jeżeli w środku odwoławczym powołuje się dowody objęte wnioskiem o sprostowanie protokołu rozprawy, a w kwestii tej nie nastąpiło jeszcze rozstrzygnięcie, treść dowodów można także podać w brzmieniu określonym we wniosku o sprostowanie protokołu rozprawy.

§ 252. 1. Równocześnie z przestaniem środka odwoławczego do sądu wojskowego należy przekazać prokuratorowi, który będzie występował przed sądem wojskowym drugiej instancji, akta nadzoru wraz z odpisem zaskarżonego orzeczenia i dodatkowym odpisem środka odwoławczego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio po otrzymaniu z sądu wojskowego zawiadomienia o przyjęciu środka odwoławczego wniesionego przez oskarżonego, z tym że z aktami nadzoru przesyła się w miarę możliwości odpis wyroku i tego środka.

Rozdział 4

Udział prokuratora w postępowaniu przed sądem odwoławczym

§ 253. Do udziału w rozprawach i posiedzeniach sądu odwoławczego wyznacza prokuratora naczelnik właściwego wydziału, który decyduje także o potrzebie złożenia wniosku na piśmie. Przepis § 246 stosuje się odpowiednio.

§ 254. O cofnięciu środka odwoławczego należy zawiadomić prokuratora, który zaskarżył orzeczenie, i podać mu motywy tej decyzji.

§ 255. 1. W postępowaniu przed sądem odwoławczym przepis § 247 stosuje się odpowiednio.

2. W razie potrzeby, wynikającej z charakteru sprawy lub wagi rozstrzyganych problemów, sporządza się wniosek na piśmie.

3. We wniosku należy omówić uchybienia postępowania sądowego wymagające zwrócenia na nie uwagi sądowi wojskowemu niższej instancji.

§ 256. Akta nadzoru zwraca się właściwej prokuraturze, podając w miarę potrzeby główne motywy stanowiska sądu wojskowego odwoławczego oraz ocenę tego stanowiska.

§ 257. Zwracając akta nadzoru wojskowemu prokuratorowi okręgowemu (garnizonowemu), powiadamia się go o dostrzeżonych w postępowaniu odwoławczym uchybieniach postępowania przygotowawczego lub sądowego, a w miarę potrzeby podejmuje się odpowiednie środki oddziaływania służbowego.

Rozdział 5

Zaskarżanie prawomocnych orzeczeń

§ 258. 1. W razie stwierdzenia w orzeczeniu sądu wojskowego odwoławczego uchybień wymienionych w art. 439 kpk lub innego rażącego naruszenia prawa, o którym mowa w art. 523 kpk, wniosek o doręczenie orzeczenia kieruje do sądu wojskowego odwoławczego prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej lub naczelnik właściwego wydziału wojskowej prokuratury okręgowej. W przypadku, o którym mowa w art. 457 § 2 kpk, przy kierowaniu wniosku o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem stosuje się odpowiednio § 249 ust. 2 zdanie drugie; przepis § 249 ust. 1 zdanie trzecie stosuje się odpowiednio.

2. Kasację od orzeczenia, o którym mowa w ust. 1, wnosi do IWSN za pośrednictwem sądu wojskowego odwoławczego odpowiednio szef Oddziału do spraw Przetępczości Zorganizowanej Naczelnej Prokuratury Wojskowej, prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej lub prokurator wojskowej prokuratury okręgowej.

3. Pisemną odpowiedź na kasację składa odpowiednio prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej lub wojskowej prokuratury okręgowej w terminie 14 dni od dnia otrzymania kasacji innej strony. Uznając kasację za oczywiście bezzasadną, prokurator zarządza przestanie odpowiedzi podmiotom wymienionym w art. 530 § 5 kpk, o czym informuje sąd wojskowy, a po nadejściu zwrotnych poświadczeń jej odbioru przesyła je do sądu wojskowego w ślad za odpowiedzią na kasację.

4. W przypadku niesporządzenia przez sąd wojskowy odwoławczy uzasadnienia orzeczenia w czasie powodującym zagrożenie upływu terminu, o którym mowa w art. 524 § 3 kpk, wojskowy prokurator okręgowy, na miesiąc przed upływem tego terminu, powinien zawiadomić o tym prezesa sądu wojskowego odwoławczego.

§ 259. 1. Uznając potrzebę wznowienia postępowania sądowego z urzędu lub na skutek podania uprawnionej osoby, wojskowy prokurator garnizonowy przedstawia wojskowemu prokuratorowi okręgowemu stosowny wniosek wraz z aktami sprawy.

2. W razie uznania podania za niezasadne pozostawia się je bez biegu i powiadamia się o tym zainteresowanego, podając motywy odmowy.

3. W sprawie, w której akt oskarżenia wniósł wojskowy prokurator okręgowy, wniosek o skierowanie do sądu wojskowego wniosku o wznowienie postępo-

wania z urzędu lub zastępujące na uwzględnienie podanie uprawnionej osoby o wznowienie postępowania przesyła się do Naczelnej Prokuratury Wojskowej.

4. Wniosek o wznowienie postępowania przesyła do właściwego sądu wojskowego wojskowy prokurator okręgowy.

DZIAŁ VI

Udział prokuratora w postępowaniu wykonawczym

§ 260. 1. W przypadku ujawnienia okoliczności dających podstawę do odwołania odroczenia wykonania kary pozbawienia wolności albo do podjęcia zawieszzonego postępowania wykonawczego prokurator bezzwłocznie występuje do sądu wojskowego ze stosownym wnioskiem.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbywania kary pozbawienia wolności i warunkowego umorzenia postępowania karnego.

§ 261. Prokurator powinien brać udział w posiedzeniach sądu wojskowego, gdy sąd wojskowy pierwszej lub drugiej instancji rozstrzyga:

- 1) prośbę o ułaskawienie;
- 2) wątpliwości dotyczące wykonania orzeczenia lub zarzuty dotyczące obliczenia kary;
- 3) o zamianie kary pozbawienia wolności na karę grzywny;
- 4) w przedmiocie umorzenia lub zawieszenia postępowania;
- 5) o zamianie kary grzywny lub kary ograniczenia wolności na zastępczą karę pozbawienia wolności;
- 6) w przedmiocie wykonania kary pozbawienia wolności po zwolnieniu skazanego z zakładu psychiatrycznego albo zakładu leczenia odwykowego;
- 7) w przedmiocie zarządzenia wykonania warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności oraz odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia.

§ 262. Prokurator powinien rozważyć potrzebę wzięcia udziału w posiedzeniu sądu wojskowego również w innych sprawach, zwłaszcza zawitych lub poruszających opinię społeczną.

§ 263. Biorąc udział w posiedzeniu sądu wojskowego, prokurator powinien ustosunkować się do rozpatrywanych wniosków i kwestii z nimi związanych, a następnie do oceny zasadności orzeczenia sądu wojskowego oraz, w razie potrzeby, do jego zaskarżenia, jeżeli uzna je za wadliwe lub niesłuszne.

DZIAŁ VII

Postępowanie o ułaskawienie

§ 264. 1. Jeżeli z treści otrzymanego pisma wynika, że zawiera ono prośbę o ułaskawienie, prokurator przesyła je do właściwego sądu wojskowego pierwszej instancji.

2. Biorąc udział w posiedzeniu sądu wojskowego rozpoznającego prośbę o ułaskawienie, prokurator powinien zwracać uwagę na to, czy okoliczności, o których mowa w art. 563 kpk, są należycie wyjaśnione i poparte dowodami. Prokurator zwraca w szczególności uwagę, czy:

- 1) wskazane w prośbie, a powstałe po wydaniu wyroku, zdarzenia są należycie udokumentowane;
- 2) zebrano dokumenty dotyczące zachowania się skazanego po wydaniu wyroku, a zwłaszcza:
  - a) aktualny wywiad środowiskowy,
  - b) opinię służbową — w odniesieniu do żołnierzy,
  - c) opinie z miejsca pracy,
  - d) aktualne dane o karalności,
  - e) opinie o zachowaniu się w zakładzie karnym w okresie odbywania kary pozbawienia wolności,
  - f) dowody dotyczące zapłaty orzeczonej grzywny, nawiązki, opłat i kosztów sądowych,
  - g) dane o naprawieniu szkody lub zadośćuczynieniu.

3. Przychylając się do prośby o ułaskawienie na posiedzeniu sądu wojskowego, prokurator zajmuje równocześnie stanowisko w sprawie udzielenia przerwy w wykonaniu kary lub wstrzymania jej wykonania.

§ 265. Niedopuszczalne jest składanie przez prokuratora na posiedzeniu sądu wojskowego wniosku o pozostawienie sprawy bez dalszego biegu, jeżeli o wydanie opinii zwrócił się Prokurator Generalny, na podstawie art. 567 § 1 i 2 kpk, lub Naczelny Prokurator Wojskowy, na podstawie art. 567 § 1 i 2 kpk w związku z art. 657 § 1 kpk.

§ 266. 1. Uznając potrzebę wszczęcia postępowania o ułaskawienie z urzędu, prokurator przedstawia prokuratorowi nadrzędnemu umotywowany wniosek wraz z aktami sprawy i odpowiednimi dokumentami.

2. W przypadku przewidzianym w art. 568 kpk prokurator występuje równocześnie z wnioskiem o wstrzymanie przez Naczelnego Prokuratora Wojskowego wykonania kary lub o zarządzenie przerwy w jej wykonaniu.

§ 267. 1. Przepisy działu stosuje się odpowiednio do udziału prokuratora w:

- 1) postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe oraz o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie;
- 2) posiedzeniu sądu wojskowego pierwszej instancji i wojskowego sądu okręgowego jako sądu odwoławczego (w tym w postępowaniu wykonawczym) oraz odnośnie do składanych środków odwoławczych od postanowień sądu wojskowego.

2. Przepisy działu stosuje się odpowiednio do udziału prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej w postępowaniu odwoławczym przed IWSN.

DZIAŁ VIII

Udział prokuratora w postępowaniu w sprawach o wykroczenia

§ 268. 1. Przepisy działu stosuje się odpowiednio w sprawach o wykroczenia skarbowe.

2. Prokurator podejmuje czynności w postępowaniu w sprawach o wykroczenia, w razie powzięcia wiarygodnej wiadomości o naruszeniu prawa w toku tego postępowania lub gdy ze względu na społeczny wydzźwięk albo charakter sprawy uzna, że jego udział jest wskazany.

3. Prokurator jest oskarżycielem publicznym we wszystkich sprawach o wykroczenia podlegające orzecznictwu sądów wojskowych.

§ 269. W postępowaniu w sprawie o wykroczenia prokurator:

- 1) po powzięciu wiarygodnej wiadomości w sprawie zaistnienia zdarzenia wyczerpującego znamiona wykroczenia przeprowadza czynności wyjaśniające lub zleca ich przeprowadzenie Żandarmerii Wojskowej;
- 2) wydaje w toku czynności wyjaśniających prowadzonych przez niego lub przez Żandarmerię Wojskową stosowne postanowienia i zarządzenia, w szczególności w kwestiach:
  - a) zabezpieczenia i dopuszczenia dowodów,
  - b) zarządzenia i przeprowadzenia przeszukania, zatwierdzenia przeszukania przeprowadzonego bez jego polecenia, w wypadkach niecierpiących zwłoki, a także w przedmiocie zatrzymanych w toku tych czynności przedmiotów;
- 3) stosuje środki przymusu, o których mowa w art. 49 i 50 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. — Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848 i Nr 214, poz. 1344), w toku prowadzonych przez niego czynności wyjaśniających;
- 4) sporządza osobiście lub zatwierdza sporządzone przez Żandarmerię Wojskową wnioski o ukaranie i kieruje je do właściwego sądu wojskowego;
- 5) uczestniczy w postępowaniu sądu wojskowego rozpoznającego wniosek o ukaranie, gdy tak zarządzą wojskowy prokurator okręgowy, wojskowy prokurator garnizonowy lub ich zastępcy;
- 6) wnosi środki odwoławcze od orzeczeń sądowych;
- 7) kieruje, z zachowaniem drogi służbowej, wnioski w przedmiocie wniesienia nadzwyczajnych środków zaskarżenia; wniosek o wznowienie postępowania jest kierowany do właściwego miejscowo wojskowego prokuratora okręgowego, w przypadku zaś kasacji — jej projekt jest kierowany do Naczelnego Prokuratora Wojskowego.

DZIAŁ IX

Udział prokuratora w postępowaniu dyscyplinarnym względem żołnierzy

§ 270. W razie zaistnienia sytuacji określonej w art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 370

i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 179, poz. 1750 oraz z 2007 r. Nr 176, poz. 1242) prokurator wojskowej prokuratury garnizonowej wszczyna postępowanie dyscyplinarne, a wszczęte wcześniej przejmuje do własnego prowadzenia.

§ 271. W toku postępowania dyscyplinarnego prokurator może:

- 1) przeprowadzić postępowanie wyjaśniające;
- 2) odstąpić od prowadzenia postępowania wyjaśniającego;
- 3) skierować do sądu wojskowego wnioski o ukaranie dyscyplinarne albo o wydanie orzeczenia, o którym mowa w art. 74 pkt 1, 2 lub 3 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o dyscyplinie wojskowej.

§ 272. Wszczęcie albo przejęcie postępowania dyscyplinarnego do prowadzenia przez prokuratora oraz odstąpienie od prowadzenia postępowania wyjaśniającego wymagają wydania postanowienia.

DZIAŁ X

Tryb działań podejmowanych przez prokuratora w celu zapobieżenia naruszeniom prawa

§ 273. Środki zapobiegające naruszeniu prawa prokurator podejmuje bezpośrednio po ustaleniu okoliczności uzasadniających ich stosowanie, niezależnie od stopnia zaawansowania postępowania przygotowawczego.

§ 274. 1. Przekazanie na podstawie art. 18 § 2 kpk właściwemu organowi sprawy, w której odmówiono wszczęcia śledztwa lub dochodzenia albo postępowanie umorzono, powinno nastąpić w szczególności, gdy zachodzi potrzeba podjęcia przez obowiązane organy przewidzianych prawem środków zmierzających między innymi do:

- 1) ochrony środowiska;
- 2) wyciągnięcia konsekwencji służbowych w stosunku do żołnierza lub pracownika wojska naruszającego obowiązki służbowe;
- 3) pociągnięcia do odpowiedzialności materialnej pracownika wojska winnego powstania szkody;
- 4) przeciwdziałania demoralizacji nieletniego;
- 5) zobowiązania osoby uzależnionej do poddania się leczeniu odwykowemu.

2. Jeżeli ustawa uzależnia wszczęcie przez właściwy organ postępowania, o którym mowa w ust. 1, od złożenia wniosku, prokurator, przekazując sprawę, składa wniosek lub zwraca się do uprawnionego organu o jego złożenie, wnosząc jednocześnie o poinformowanie go o sposobie załatwienia sprawy.

§ 275. W ramach współdziałania z dowódcami jednostek wojskowych w zapobieganiu przestępczości i innym naruszeniom prawa prokurator:

- 1) na prośbę dowódców rodzajów sił zbrojnych oraz dowódców okręgów wojskowych lub z własnej inicjatywy może złożyć informację o stanie przestępczości i o stanie przestrzegania prawa przez podległych im żołnierzy i pracowników wojska;

2) może skierować na prośbę innych niż wymienieni w pkt 1 dowódców jednostek wojskowych informacje o stanie zagrożenia przestępczością i innymi naruszeniami prawa z odpowiednimi informacjami;

3) podejmuje działania zmierzające do tworzenia prawnych i organizacyjnych warunków przeciwdziałania naruszeniom prawa.

DZIAŁ XI

Petycje, skargi i wnioski

§ 276. Wpływające do wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury petycje oraz skargi i wnioski, o których mowa w art. 227 i 241 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. — Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.¹²⁾), podlegają załatwieniu zgodnie z przepisami działu VIII tego Kodeksu oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz. U. Nr 5, poz. 46).

§ 277. Skargę na czynności lub zachowanie prokuratora, aplikanta i pracownika rozpatruje jego przełożony.

§ 278. 1. Pisma o charakterze procesowym dotyczące zakresu działania prokuratora w postępowaniu karnym w konkretnej sprawie rozpatruje się w trybie przewidzianym w odpowiednich przepisach tego postępowania. Pism tych nie należy traktować jako skarg.

2. Przepis ust. 1 stosuje się także do postępowania w sprawie o przestępstwa skarbowe, o wykroczenia skarbowe oraz do postępowania w sprawie o wykroczenia.

§ 279. Jeżeli pismo lub zgłoszenie ustne, podlegające rozpoznaniu w trybie określonego postępowania, zawiera także zarzuty dotyczące niedopełnienia obowiązków, przekroczenia uprawnień lub uchybienia godności urzędu przez prokuratora, aplikanta i pracownika, w tej części należy je traktować jako skargę, do której rozpatrzenia właściwy jest prokurator przełożony.

§ 280. Skargę na działalność prokuratury, zawierającą także zarzuty odnoszące się do działalności in-

nych organów, prokurator rozpoznaje w zakresie swojej właściwości i niezwłocznie przekazuje odpis skargi właściwemu organowi.

§ 281. Złożoną ustnie skargę na działalność prokuratury przyjmuje się do protokołu. Skargę na inne organy przyjmuje się do protokołu tylko wówczas, gdy okoliczności sprawy uzasadniają podjęcie przez prokuratora czynności w określonym trybie. W pozostałych przypadkach informuje się skarżącego, jaki organ jest właściwy do rozpatrzenia skargi lub jakie przysługują mu środki prawne.

§ 282. Wielokrotnie ponawiane skargi w sprawach już wyjaśnionych w całości, niezawierające nowych okoliczności, mogą być pozostawione bez biegu. Należy o tym powiadomić skarżącego, informując, że podtrzymuje się zajęte uprzednio stanowisko i że niewykazanie w kolejnych skargach nowych okoliczności spowoduje pozostawienie ich bez biegu.

§ 283. Przyjęcia interesantów ewidencjonuje się poprzez sporządzenie notatki urzędowej zawierającej adnotację, czego sprawa dotyczy. Notatki urzędowe przechowuje się w jednostce przez rok, a po upływie tego okresu można zarządzić ich zniszczenie.

§ 284. 1. Wszystkie wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury dokonują dwa razy w roku analizy oraz oceny załatwienia petycji, skarg i wniosków.

2. Wojskowe prokuratury garnizonowe przedstawiają do dnia 5 stycznia każdego roku wojskowym prokuratorom okręgowym, a wojskowi prokuratorzy okręgowi do dnia 10 stycznia każdego roku — do Oddziału Prezydialnego Naczelnej Prokuratury Wojskowej — roczne sprawozdania z wpływu i sposobu załatwiania spraw, o których mowa w ust. 1.

3. Układ statystyczny sprawozdań oraz wzory wykazów statystycznych, jak też termin składania sprawozdania zbiorczego przez Naczelną Prokuraturę Wojskową określają odrębne przepisy.

DZIAŁ XII

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 285. Przepisy rozporządzenia stosuje się również do spraw będących w toku, a wszczętych przed dniem jego wejścia w życie.

§ 286. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: Z. *Ćwiągalski*

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1660, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 78, poz. 682 i Nr 181, poz. 1524.